Stridebat grauidis funalis machina uinclis
Inmensas apiens alta ad fastigia gemmas
Aedem interior septē subnixa colūnis
Chrystalli algentis uitrea derupe recisis
Construitur quarū tegit edita calculus albens
Inconū cesus capita & sinuamine subter
Subductus conche inspeciem quod mille talentis
Margaritū ingens opibq; & rurib; hastę
Addictis animosa fides mercata pirabit
Hoc residet solio pollens sapientia & omne
Consilium regni celsa disponit abaula
Tutandiq; hominis leges subcorde retractat.
Inmanib; dnę sceptrū nonarte politū
Sed lignū uiuum uiridi ē qd stirpe recisū.
Quamuis nullus alat terreni cespitis umor
Fronde tamen uiret incolomi & sanguine tinctis
Intertexta rosis candentia lilia miscet
Nescia marcenti florem submittere collo
Huius forma fuit sceptri gestamen aaron
Floriferū sicco qd germina cortice trudens
Explicuit tenerum spe pubescente decore
Inq; nouos subito tumuit uirga arida fetus
Reddimus aeternas indulgentissime doctor
Grates xpe tibi meritosq; sacrami honores
Ore pio nam cor uitiorum stercore sordet
Tu nos corporei latebrosa pericula operti
Luctantisq; animę uoluisti agnoscere casus
Nouimus ancipites nebuloso in pectore sensus
Sudare alternis conflictib; & uariato
Pugnarū euentu nunc indole crescere dextrā
Nunc inclinatis uirtutib; ad iuga uitae
Deteriora trahi seseq; addicere noxis
Turpib; & proprię iacturam ferre salutis.
O quotiens animam uitiorū peste repulsa
Sensimus incaluisse dō quotiens tepefactū.
Caeleste ingeniū post gaudia candida tetro.
Cessisse stomacho feruent bella horrida feruent.
Ossib; inclusa fremit & discordib; armis.
Non simplex natura hominis nam uiscera limo
Effigiata premunt animū contra ille sereno.
Editus afflatu nigrantis carcere cordis.
Aestuat & sordes arta inter uincla recusat.
Spiritib; pugnant uariis lux atq; tenebrae.
Distantesq; animat duplex substantia uires.
Donec psidio xps ds adsit & omnes.
Uirtutum gemmas componat sede piata.
Atq; ubi peccatum regnauerat aurea templi
Atria constituens texat spectamine morum
Ornamenta animae quib; oblectata decoro
Aeternum solio diues sapientia regnet

FINIT LIBER III PSYCOMACHIA
INCPT CONTRA ORATIONEM SYMMACHI LIBI

Paulus precodi qui fera gentium
Primus corda sacro pdomuit stilo.
Xpm p populos ritibus asperis
Inmanes placido dogmate seminans.
Inmansueta suas ut cerimonias
Gens pagana deo sperneret agnito;
Actus turbinib; forte pigerrimis
Hibernum pelagus iam rate debili
Et uim naufragii ptulerat nothi.
Sed cum cerulei proelia gurgitis
Iussisset domini dextra quiescere.
Ad portum fluitans cymba relabitur.

Exponitque solo litoris uuidi
Contractos pluuiae frigore remiges;
Tunc de litoreis saepibus algidi
Arentum propere brachia palmitum
Conuectant, rapidos unde focos struant.
Fascem quisque suum congerit ignibus.
Expectans calidi luxuriem rogi;
Paulus dum fragiles cogere surculos
Et densere foci congeriem studet.
In cautam tumulis inseruit manum
Torpebat glacie pigra ubi uipera.
Sarmentis laqueos corporis implicans;
Quae postquam intepuit fomite fumeo
Laxauitque ferox colla rigentia.
Iam flecti facilis retulit ad manum
Uibrato capite spicula dentium.
Haerentem digito uulnere mordicus
Pendentemque gerens paulus inhorruit;
Exclamant alii quod cute liuida
Uirus mortiferum serpere crederent;
At non intrepidum terret apostolum
Tristis tam subiti forma periculi.
Attollens oculos sidera suspicit.
Xpm subtacito pectore mussitans.
Excussamque procul decutit aspidem;
Abiectus coluber uerberat aera.
Atque oris patuli soluit acumina.
Mox omnis sanies deserit et dolor
Ceu nullo laceram uulnere dexteram
Siccatusque perit uipereus liquor.
Hydrum praecipitem dum rotat impetus
Arsurum medius incubuit ignibus;

Sic pianus post hiemem uimque fluctus freti.
Quo iactata ratis tunc sapientiae est.
Cum sub sacrilegis territa regibus
Uix panso poterat currere carbaso.
Afflictosque suo turbine saeculi
Uectarat rabidis fluctibus innatans.
Morsum tum uulnificum lex pia pertulit.
Occultabat enim saepius abditum
Uirus perfidiae grande quod extulerat caput
Contentum in uolucris atque cubilibus
Subter comprimere clausa silentia;
Sed dum forte latens impietas friget.
Dexteram iustitiae pigra momorderat.
Succensi stomacho fellis inaestuans;
Heu quam catholicam puppe profuit
Puppem nasse facit remigio stili
Quem paulus uariis gentibus edidit.
Uix portu placida uita quieuerat.
Uictrix edomitis mille furoribus.
Uix astricta suis iam retinaculis.
Uectores stabili concluderat solo.
Erumpit subito triste periculum.
Nam dum praecalidos igniculos sibi
Soluendis adolent et senio et gelu.
Dum uirgas steriles atque superfluas
Flammis de fidei palmite concremat.
Ut concreta uagis uno e crinibus
Siluosi in lumen ponerent idoli.
Palpauit nimius pernicem tepor.
Spes insueta subit serpere flexibus.
Exuibrare sagax eloqui caput;
Sed dextra inpaciens uulneris inritos

Virus et horrifici depulit halitus.
Effusum ingenii virus inaniter
Summa christicolis sine cute subtrahat;
Salvator generis romulei precor
Qui cunctis veniam das pereuntibus.
Qui nullum statuis pro operis tui
Mortalem facili quem nec levis manu.
Huius si potis est iam miserescito
Praeruptam in foveam praecipitaturi.
Spirat sacrilegus flatibus inscius.
Errorisque suos indocilis fovet;
Obtrector iubeas precitus impetus
Arsurum medius inferat ignibus;

FINIT PROLOGUS

Credebam vitiis aegram gentilibus urbem
Iam satis antiqui pepulisse pericula morbi,
Nec quicquam restare mali postquam medicina
Principis inmodicos sedarat in arce dolores.
Sed quoniam renovata lues turbare salutem
Temptat romulidum patris imploranda medela est,
Ne sinat antiquo romam squalere veterno.
Neu togas procerum fumoque et sanguine tingui.
Inclytus ergo parens patriae moderator et orbis.
Nil egit prohibendo vagas ne pristinus error
Crederet esse deum nigrante sub aere formas.
Aut elementorum naturam quae patris esse
Omnigeni summa pro maiestate teneret.
Vir solus cui cura fuit ne publica morum
Flagitia et tricens summa leviter arce claudit
Ducere et ex latebram tabente vi ius peritis alte
Inpressum penitusque patris le pu... (gloss: gund) ...etiam
Iuncta supersticio medio fallente ... ;

Sed studuit quo pars hominum generosior imis
Viveret atque animam totali peste piaret
Nosset ab interno tutam servare veneno
Illa tyrannorum fuerat medicina videre
Quis status ante oculos personet ... veneri...
Competere et rebus praesentum adhibere futuris.
Hoc male de populo meritum male patribus isse
Blandita quos perciperes in tartara mersi
Cum mores fuerint multa et duplici ...
At hic imperium protendit latius aevo
(gloss: romanis)
Posteriore suis cupiens sancire salutem.
Nimirum pulchre quidam doctus ...
Publicaret siniquite tunc fortunata futura
Vel reges sapere aut regnare sapientes;
Est ne ille enumero operum cum iudiciaria
Sortitus ... coluit dogmata sophiae
Contigit ecce hominum generi gentique togatae
Dux sapiens felix nimi respublica romae
Iustitia regnante viget pareo magistro
Sceptra gubernanti monet ut deterrima ...
Veterique supersticio veterum ... absit ...
Nec putet esse deum nisi qui super omnia summus
Emineat magnique immensa creaverit orbis.

DE SATURNO

Nam melius stadium nusquam dicit rex ...
Credite cedicet quae ... formavit
Agrestis Saturnus ab barbaro ...
Cum dominum ... fugiens pro ...
Occultasse senem ... tyranni
Deiectum solio ... fugit ...
Urbibus ... regnum ...
Urbibus ... quis ...

gi scerpiu . stehli .
Procudant chalybe, necnon et moenia Romae
Fluminis in ripis statuas Saturnia nobis;
e tes
Vos nemus. adpositasque meo sub honore tenerent
Sum quia pacato logenitu celebratus in aruis;
Inde deos quaere patrias spectate sepulchra
Scimus in aere hebetes esse informaue ro minores.
Aduena quos profugus gignens et equali libido
Intulit italie tuscis. tamquam ille puellis
i. tohnertuida
Primus adhinnuit simulato numine moechus.

DE IOUE

Mox patre deterior siluosi habitator olimpi
urbes.
Iuppiter incesta spurcauit labe Lacenas.
ion.
Nunc boue subiectam rapiens ad terminanata.
Nec tener a pluma lenit blandosque susurros
Inmorem recinens simulauit in morientis oloris
re
Capta quibus uoluere amor turgentula ferri amore;
Nec foribus surdis sera quasi sit per saluus iret
Formidat cunetis praetendit ues amator
uuidnerit
Imbricibus ruptis undantis desuper auri
Infundens pluuiam gremio excipientis amicae.
Armigero modo sordidulam curante rapinam.
zislupon.
Conpressum in mundo miserum adficiens catamito
kenusuuensanderu
Pellicea puero magis indignante sorore
Haec tamen et origo mali quod facta uetusto
Hospite regnante crudus stupor aurea fine.
Quod nouo ingenio uersus simul iuppiter astu
Multiplices uariosque dolos texebat in illum
Uertere cauellet, uelle faciemque putaret
suan.
Et sibi boue, pduri aquila, et cinnere cygni.
Semine sertorum gremium penetrare puellae;
Nam quid rusticitas nec crederet indomitae
Sub taurum pecudes fint ... ferinos

Dederet sua animum duo grationis genium.
mi claris
In qua certa quid domne bulonis callida traxit
Nequitia infelix facile genus praebuit aurem.

DE MERCURIO

Successit iouis imperio corruptior aetas.
Quae docuit rigidos sutus seruare colonos.
Expertes furandi homines hac tribuit arte.
Mercurius maia genitus sic magni habetur
Ille deus cunctis dedit experientia furtis.
Necnon thessalicae docuit simul ille magiae.
cu cad. i. ceu.
Traditur extinctas sumpto moderamine uirgae.
infernalia
In lucem reuocasse animas cocytia loeti
Iura resignasse sursum reuolantibus umbris;
Ast alias damnasse neci penitusque latentes
In mersisse chaos facit hoc ad utrumque peritus
Ut fuerit gemino armari crimine tantum.
Murmure nam magico tenues excire figuras.
docte.
Atque sepulchrales scite incantare fauillas.
Uita eidem spoliare alios ars nouit ad orte.
Artificem scelerum simplex mirata uetustas.
Supra hominem coluit simulans per nubila ferri.
Aligerisque leues pedibus transcurrere uentos.

DE PRIAPO

pdovru.
Ecce deum innumero formatus et ... adstat
nunc est ulis.
Grandis homo augusta quem praefulget in arte.
Serenus excultus dominus quidam fuit agri
in
Ortoque opibus memorabilis hic tamen idem
Scortator nimius multaque libidine fretus
meretrices. - thi uulgiun
Rusticulas uexare lupas inter quas sal...
Ardentes saepe obscena cubilia inire;
Indomitum intendens animi tempus ...
Ad facinus numquam ... dabit ...

Hic deus et patrio pro nobilis hellesponto
Venerandus qui talos sacris cum turpibus hortis
Simulacris et haec votorum liba quot annis
Accipit agricolis servatum vineta sabini.
Turpiter adfixo pudeat quae visere ramo.

DE ERCULE

Herculeus mollis pueri famosus amore
Ardor et in terris iactata ferbuit argo.
Nec maris erubuit nemea sub pelle fovere
Concubitus et hilan pereuntem quaerere caelebs.
Nunc saliis cantuque domus pinaria templum
Collis aventini convexa in sede frequentat.

DE LIBERO

Thebanus iuvenis superatis fit deus indis.
Successu dum victor ovans lascivit et aurum
Captivae gentis revehit spoliisque superbus
Diffluit in luxu cum semiviro comitatu.
Atque avidus nimium multo se proluit haustu.
Gemmantis paterae spumis merroque falerno
Effundens biiugum rotantia terga ferarum;
His nunc pro meritis bacho caper omnibus aris
Caeditur et viridis discindunt ore chelydros.
Qui bromium placare volunt quod et ebria turbae
Ante oculos regis satyrorum insania fecit;
Et fecisse eorum stimulis furialibus ipsas
Menadas inflammante mero in scelus [illegible]tas.
Hoc circumsaltante choro temulente adulter
Invenit expositum secreto in litoris acta
Corporis egregii sortitus quod fidus illic
Liquerat incesto iuvenis satiatus amore;
Hanc cubet ad supra fervens [illegible]
Secum in delicius fluitantis stare triumphi.

Regalemque decus capitis gestare coronam.
Mox ariadneus stellis caelestibus ignis
Additur; hoc pravi nomen is persolvit honorem
Liber ut et verum meretrix in lumine et axe.
Tantum posse omnis illos sibi tempore reges
Indocilis fatuum ducebat ineptia vulgi
Ut transire suis cursoribus induperator
Possit in et nunc caeli super ardua regnum;
Regia tunc omnis summae maiestatis et omnis
Parva licet caeli imperium retinere potestas
Credita turre etiam ducibus parvoque sacello
Institutis honos quem dum et autamo [illegible]
Accumulant longum miseris processit in aevum
Mos patrius coepit falsae pietatis imago
Irepignaros nebuloso errore nepotes;
Tum quia quemvis veneratio regis honore
Contigerat fictas ad numina munere divos
Cessit et ad nigras altaria transtulit urnas
Inde puellarum ludibria et pignora partus
Et furtivus amor iuvenum et de prin[illegible]galis
Corrupte latori quo regalibus aula
Ferverat tunc vitiis solita et procedit aluis
Dum ex sabolis simemini isse pudoris

DE MARTE ET UENERE IUNONE ET CYBELE

Atque utero matris caelesti et sede parente
Quis testem deam iactant auctoribus ortam
Perstringa breviter gradivum et cytheream
Illes sacerdote violat contra illa marito
Subcubit frigio coitus fuit impar utrique;
Nec terrestre deam decuit mortalis subire
Coniugium nec caelicolam descendere [illegible]
Virginitas adultu [illegible] que igne calent.

Sed uenus augusto de sanguine femina ui..

pauperi achise

Priuatoque uiro uetitum per dedecus hesit;

quamuis bretasiluia

Et si rhea sacra lasciuum martis amore

perdidit

Lusa pudicitiam fluuiali amisit in ulua.

deo · marte

Crediderim generose aliquem stirpis, sed e uinde

tempore

Maribus infame conpressa uirgine primum

Sed dixisse deum ne stuprum numinis ullus

Obicere auderet turpi miseraeque puellae;

decepit

Haec ita lasos induxit auos et fama et error

Martia romuleo celebrarent ut sacra cippo.

tu · porcata

Utque palatinis capitolia condita saxis

cum scriptione · graue

Signarent titulo patrii iouis atque pelasgae

minerue · africa

Palladis et libicae iunonis exarte uocarent.

Cognatos domui ex de eo ueneris quoque nudum

monte

Accirent proceres erycino e uertice signum.

opis · troiana · monte

Neque deum mater frygia ueheretur ab ida

sacrificia · insula

Bacchica de uriti peterentur ut orgia naxo

roma

Facta est terrigene domus unica maiestatis;

.s. sunt

Et tot templa deum romae quot in orbe sepulchra

omnes

Heroum numerare licet, quos fabula manes

Nobilitat noster populus ueneratus adorat;

hi uiri

Hos habuere deos ancus quirito numa tullus.

troianas

Talia pergamea effugere numina flammas

imago minerue · herodo

Sic uesta, sic pallas, diuus sic umbra penatum.

fluhchus

Talis et antiquum seruauit terror asylum.

Ut semel obsedit gentilia pectora patrum

Uana superstitio, per inter rupta cucurrit

tenuit

Ac tantum per mille gradus tenor horruit heres

Fecdult quicquid sibi mos uenerabile erat

Monstrarunt ataui puerorum infantia prima

Errorem lacte bibit, gustauerat inter

id est far et sal · cum in ablon

Uagitus de farre mole saxa illita ceris

oleo · ignes

Uiderat, unguentoque lares umescere nigros.

dee · aureo

Formatum fortunae habitu cum diuite cornu.

Sacratumque domi lapidem consistere paruus

Spectarat, matremque illic pallere precantem;

in

Mox humeris positus nutricis triuit et ipse

Inpressis silicem labris puerilia uota

Fudit opesque sibi caeca de rupe poposcit.

Persuasumque habuit quod quis uelit inde petendum.

Nunquam oculos animumque leuans rationis ad arcem

fultum

Rettulit insulsum tenuit sed credulus usum.

pauperes

Priuatos celebrans agnorum sanguine diuos.

Iamque domo egrediens ut publica festa diesque

Et ludos stupuit celsa et capitolia uidit.

Laurigerosque deum templis adstare ministros

Ac sacram resonare uiam mugitibus ante

DE SIMULACRIS ROMAE

roma

Delubrum romae colitur nam sanguine et ipsa

More deae nomenque loci ceu numen habetur

Atque urbis ueneris que pari se culmine tollunt

vigercha · rom et uen.

Templa simul geminis adolentur tura deabus

ut hoc omo uid.

Uera ratus quaecumque fiant auctore senatu

Contulit ad simulacra fidem dominosque putauit

Aetheris horrifico qui stant ex ordine uultu.

Illic alcides spoliatis cacibus hospes

Archadio fuluo aere riget geminique quoque fratres

Corrupta de matre nothi ledeia proles

Nocturnique equites celsi duo numina romae

Inpendent retinent ueri magnique triumphi

Nuntia suffuso figunt uestigia plumbo.

Adsistunt etiam priscorum insignia regum.

Tros italusque ianusque bifrons genitorque sabinus

Saturnusque senex maculoso corpore pictus

Coniugis et potius par sit per membra uenenum.
Omnibus antiquae dos patriae quaecumque uetusta
Arula ianalem celebrat de more litatum.
Auspiciis epulisque sacris quas inueterato
Heu miseri sub honore agitant et gaudia ducunt
Festa kalendarum, sic obseruatio creuit
Ex atauis quondam male coepta deinde secutis
Tradita temporibus serisque nepotibus aucta.
Traxerunt longam corda inconsulta catenam.
Mosque tenebrosus uitiosa in saecla cucurrit
Hunc morem ueterum docili iam aetate secuta
Posteritas mense atque adytis et flamine et aris

DE SIMULACRO AUGUSTI

Augustum coluit uitulo placauit et agno.
Strata ad puluinar iacuit responsa poposcit.
Testantur tituli produnt consulta senatus
Caesareum iouis ad speciem statuentia templum.
Addecreuit sacrum fieret quod liuia iuno [gloss: i(d est) uxor octauiani]
Non minus infamis thalami sortita cubile
Quam cui cum fraterno caluit saturnia lecto.
Nondum maternam partu laxauerat aluum
Conceptamque uiri sobolem paritura gerebat
Pronuba iam grauidae fulcrum geniale parat.
Iam sponsus alieno utero nubentis amicos
Aduocat, haud sterilem certe fore uasibi pactam
Gignentis ante uenit tardum post feruido ortum
Stringit nondum genitum mox edita inter
Fescennina nouo proles aliena marito.
Idque deum sortes et apollinis antra dedere
Consilium nunquam melius iam cedere taedas
Responsum quam cum praegnans noua nupta iugatur.
H[illegible]

Et paruo floras inter ueneresque creasti.
Nec mirum quis enim sapiens dubitauerit illis
Mortali de stirpe satas finxisse easdem
Laude uenustatis celebras in amoribus usque,
Ad famae excidium formae uitiis decore

DE ANTI NOO

Quid loquar antinoum caelesti in sede locatum
Illum delicias nunc diui principis illum
Purpureo in gremio spoliatum sorte uirili
Hadrianique dei ganymedem non cyathos dis [gloss: catamitum; p(ro) dis]
Porgere sed medio recubantem cum ioue fulcro [gloss: ri; lecto]
Nectaris ambrosii sacrum potare liquorem [gloss: diuini; uinum]
Cumque suo in templis uota exaudire marito.
Ergo his auspiciis traianus nerua seuerus
Et titus et fortes gesserunt bella nerones
Quos terrena uiros inlustres gloria fecit
Leuitas fragilis pueri in dubia fama
Adsciuit in terris sub religione iacentes
Quam pudet hoc illis per fas ista libuisse DIV
Romanasque acies conserere in marte amare
Post te gradiuumque paphiamque male laudata libi [gloss: i(d est) uenere; alexander]
Uendidit aeneadasque suos successibus auget.
Felices si cuncta deo sua praestita christo [gloss: si forent]
Principe disposita scissent qui currere regna
Certis ducta modis romanorumque triumphos
Crescere et impleri uoluit sed infundere tota
Sed caligantes animas et luce carentes
In iouis augustique adytis templisque duarum
Iunonum matrisque deum uenerisque sacellis [gloss: liuiae et iunonis]
Mactatas taetro lacui inmergere baratro
Supremum regimen crassis in partibus orbis
Esse ratum inferosque polo constituere fundo [gloss: in inferno]

Quicquid humus quicquid pelagi mirabile gignunt
Id duxere deos colles freta flumina flammas
Haec sibi p uarias forme talem ta figuras
Constituere patres hominumq uocabula iunctis
Scripserunt statuis t neptunum uocitantes
uuattar, puellas
Oceanum t cyaneas caua flumina nimphas
ek magadi: berg puel t
Uel siluas dryadas t doua rura napheas
Ipse ignis rerum factus qui seruit ad usum
Uulcanus phibetur & inmurat tecta supna·
Ingit & delubra dis & nemoris decore
Adsimilat habet necn regnat caminus
insule montis gehonf
Fertur & aeolie simul faber et t gnte ;
Est qui conspicuus superos que fuit in astris
Ausus habere deum solem [illegible]
Condicio inposita e uigilem tolerare labore
Usibus obiectum mortalibus orbe rotundo
Precipitem tereti q globo per inane uolante
Se quod nemo negat mundo caeloq minore
Area maior enim qua qui percurrit in illa
Et longe campi spacium diffusius in quo
Emicat et uoluens feruens rota uoluitur axe.
Quamuis non nullis placeat terra breuiare
Dicere circuitur quam si pulcher mille
Circulus & flammas inmensi sideris ultra
Telluris normam porrecto extendere gyro;
Nunne etiam caeli minor & contractior orbit
Cuius planiciem longo transmittere tractu
Circuitus ex currens meta interiore laborat.
Ille deus fuerus· quo non e grandior ulla
M[illegible] si quis fine et q p[illegible] omni
Naturae· quae cuncta simul cludit & implet.
Solem certa uehit regio plaga certa coercet.

Temporibus uarus distinguit sancibit ortu·
Augetur occasu· Lata aut sub noctem recurrens
Nec torquere fretum potis e adsignatrionum·
Orbe neo obliquo portas aquilonis adire·
Nec solitum conuersus iter reuocare retrorsu·
Hic erit ergo ds pscriptis lege sub una
Deditus officiis· libertas laxior ipsi
Concessa e hominis forma et flectere uitae
Atq· uolun[illegible] licitu e securam decere
Scandere seu spumanti· decurrere campo
Sumere seu requiem seu continuare labore.
Seu parere do· siue in contraria uerti;
Ista ministrauit regimen sollempne dierum
Haud quicquam soli datur a factore potestas·
Sed famulus subiectus agit quod cumq necesse e·
Hoc sidus currum rapidasq agitare quadrigas·
Commentur & radios capitis & orbem dextrae·
Et frenos faleras q & equorum pectora anhela
Aeris inaurati t marmoris aut orichalco
Iusser nitido fulgere polita metallo·
Post rabeas & eburnam aquilas sellaq curule
Ceruiaq orasq senex barbatus & oscula figit·
Cruribus en pedum si fas e credere equorum
Inmotasq rotas & flecti nescia lora
Autornat redimita rosis aut turea uaporat
Hoc tamen utcumq e tolerabile· quid quod ipsa — DE LUNA
Dant tibi roma deos inferni gurgitis umbrae·
Eumenidum domina stygio caput exerit antro
lune plutonis
Rapta ad tartarei thalamum proserpina regis
Et si quando suos dignatur adire quirites·
Placatur uacca sterilis ceruice resecta·
Et regnare simul caeloq ereboq putatur

Nunc bigis frenare boues. nunc spicula sororem
Agmina uipereo superis immittere flagro.
Nunc etiam uolucres caprearum intergere sagittas
Spargere. terque suas eadem uariare figuras.
Denique cum lunae sublustri splendet amictu.
Cum succincta iacit calamos. Latonia uirgo est
Cum subnixa sedet solio. plutonia coniux est
...a rapit furiae et ... plutonis uxor · Imperitat furiis et dictat iura megerae.
Si uerum quaeras triuiae sub nomine demon
Tartareus colitur. qui nunc modo raptat ad aethram.
Sidereoque deum ueneranda suadet in astro.
Fit siluas modo montiferi discurrere mundi
Erroresque sequi subigit nemorumque putare
Esse deam quae tortor ab homine ... paruatamea figat
Quaeque feras primat letali uulnere montes.
Deprensos modo subter humum formidine sensus
Obruit inplorent ut numina lucis egena
Seque potestati committant noctis opacae;
Respiceret nisi fas scelerata sacraria ditis. (plutoni)
Cum cadit infausta fusus gladiator harena (infelici · percussu)
Heu male lustratur flegetontia uictima romae. (purgatur · infernalis)
Nam quid uesani sibi uult ars impia ludi.
Quid mortes iuuenum quid sanguine pasta uoluptas.
Quid puluis caueae semper funebris et illa
Amfitheatralis spectacula tristia pompae
Nempe charon iugulis miserorum se duce dignas
Accipit inferias placatus crimine sacro;
Haec sunt deliciae iouis infernalis in istis (delicias)
Arbiter obscuri placidus requiescit auerni.
Nonne pudet regem populo sceptripotentem (aroma)
Talia pro patriae censere litanda salute
Religionis opem subternis poscere [illegible]is —

Euocat hic ponitis tenebrosa ex sede ministra
Interitus speciosa hominum cui funera soluat.
Incassum arguerim iam taurica sacra latinis. (ut gimelon)
Funditur humanus latiali in munere sanguis
Consessusque ille spectantum soluit ad aram
Plutonis fert a ... suis quid sanctius ara
Quae bibit egestum per mistica tela cruorem. (uel gestum ...)
Anne fides dubiae tibi sub el[illegible]
Esse deum quemcumque ... is in umbris (queris)
Esse deos manes cur infitiaris haberi. (negas)
Ipsa patrum monumenta probant dis manibus illic
Marmora secta lego quaecumque latina uetustas
Custodit cineres densisque altaria bustis.
De quibus hunc ... [illegible]
Imperium ... adoras
En quibus implicit... regnis ...
Imperium ... [illegible]
Cum princeps geminus ... [illegible]
Pulchrae ... [illegible]
Nubibus obsessam augustis aspicit urbem.
Noctis obumbratae caligine turbidus aer
Arcebat liquidum serena ex arce serenum
Ingemuit miserans ... [illegible]
Fida parens habitu quidem ... [illegible]
Inlustrata oculos spoliisque insignis opimis
Attollis caput et multo circumflua auro.
Sed nebulis ... uolit annis obsita ...
Uerticis horrere apicem ... gemmas
Lux hebetata spissusque dies et fumo ...
Sub fusis ... (dit)
Obscurans ... [illegible]
Caeruleasque animas ... [illegible]

Cerne sublime tollas super aethera uultum
Sub pedibusque tuis nimbosa elementa relinquas,
Omne quod ex mundo est ubi subiacet hoc despice
Constituit cuius te uult dominarier orbi
Imperitas & cuncta potens inter alia calcas.
Non decet ut submissa oculos regina caducis
Contemplere solum maiestateque requiras
Curta humilesque rerum partes quibus ipsa superstas
Non patiar ueteres teneas ut me duce nugas
Ut ridiculorum ueneretis monstra deorum.
Si lapis est senio dissolutum ... putrescit
Percussusue ... mollis fibratur ut gypsum
Tot ex infidei crescit glutine sensim.
Si formam statue laminis commisit aeris
Limatorem si ... in parte caua membra grauato
Fundere curiarum scabra autem rugo pessum
Conficit effigies crebra foramine rupto.
Nec tibi terra deus caeli nec sidus et astrum.
Nec deus oceanus, nec uis quae sub terra opaca
Infernis triste ob meritum damnata tenebris.
Sed ... hominum quod sunt animae
Spiritum uel imago tenuis sub imagine formae.
Absit ut in umbras distribuit genius sua doque.
Aut de facie risu ludant fantasma pauuras.
Sint haec barbaricis gentilia numina pagis.
Quos penes omne sacrum est quicquid formido ...
Sint ferrea horrificis quos prodigialia cogunt
Credere monstra deos quos sanguine ... cedendi
Mos ... lamentinalto
Uictima ... cerebri multum ... iurandus.
Atque ... nostris leges acuunda ...
Gentabuntur ... uenerandi ...

Armorumque morumque feros mansuescere ritus.
Indignum ac miserum est in religione tenenda
Hoc sapere inmanes populi de more ferino
Quod sapiunt nullaque rudes ratione sequuntur
Seu nos perpetuis maneat ac seu pace quiescas
Dictem leges seu debella duorum
Colla tyrannorum media calcem in urbe
Agnoscas regina libens mea signa necesse est
In quibus effigies crucis aut gemmata refulget
Aut longis solido ex auro praefertur in hastis

POETA DE POTENTIA CRUCIS

Hoc signo inuictus transmissis alpibus ultor
Seruitium soluit miserabile constantinus
Cum te pestifera premeret maxentius aula
Lugebas longo damnatos carcere centum
Uestis ipsa patres aut sponsis foedera pactae
Intercepta gemens direque sub colla rapta.
Inmersis tenebris durans ... luebat,
Aut si nupta ratam regis contemnere iussa
Coeperat impurum domini oblectare furorem
Mortem maritalis dabat ut dignatio poenas.
Plena puellarum patribus ergastula sevi
Principis abducta genitor si uirgine mussans
Tristius ingemuit non illo inpune dolorem
Prodidit aut coniux tacitus suspiria traxit; [illegible]
Testis christicolae ducis aduentantis ad urbem
Muluius exceptum tyberina in stagna tyrannum
Praecipitans quasnam uictricia uiderit arma
Maiestate regi quod signum dextera uindex
Praetulerit quali radiarent stemmate pila
Christus purpureum gemmanti textus in auro
Signabat labarum clipeorum insignia christus

Sed ipse erat ardebat summis crucis addita cristas.
Ipse senatorum meminit clarissimus ordo.
Qui tunc concreto praecessit crine catenis
Squalens carcereis. [illegible]t nexus compede uasta
Conplexusque pedes uictoris ad inclita flendo
Procubuit uexilla iacens. tunc ille senatus
Militiae ultricis titulum Christique uerendum
Nomen adorauit quod conlucebat in armis.
Ergo caue egregium capitoris inania post hec
[illegible]
Prodigia ec. de stolido tibi fingere cultu.
Atque experta dii uirtutem spernere ueri.
Deponas iam festa uelim puerilia ritus
Ridiculos. tantoque indigna sacraria regno.
Marmora tabenti respergine tincta lauate
O proceres. liceat statuas consistere puras.
Artificum magnorum opera haec pulcherrima nostrae
Ornamenta duant patriae. nec decolor usus
Inuictum uersae monimenta coinquinet artis.
Talibus edictis urbs informata refugit
Errores ueteres. et turbida ab ore uigeto
Nubila discussit. iam nobilitate parata
Aeternas temptare uias. Christumque uocante
Magnanimo ductore sequi. et spem mittere in aeuum
Tunc primum senio docilis sua secta roma
Erubuit. pudet exacti iam temporis odit
Praeteritos foedis cum religionibus annos.
Mox ubi contiguos fossis muralibus agros
Sanguine iustorum innocuo maduisse recordans
Inuidiosa uidet tumulorum milia circum
Tristius odit magis patrum et aedicionis
Effrenis animique sacris pro turpibus ire

Conpensare cupit taeterrima uulnera lese
Iustitiae sero obsequio. ueniamque petenda
Nec tanto imperio maneat pietate repulsa
Crimen seruitiae monstrata piacula quaerit.
Inque fidem Christi pleno transfertur amore;
Laurea uictoris marium minus utilis urbi
Cum traheret numida populo plaudente iugurt
Nec tantum arpinas consul tibi roma medel
Contulit. extincto iusta inter uincla cethego
Quantum percipimus nostro sub tempore princeps
Prospexit tribuitque boni. multos catilinas
Ille domo pepulit. non saeua incendia tectis.
Aut sicas patribus. sed tartarea nigra animabus
Internoque hominum statuit tormenta parab
Errabant hostes per templa patria passim.
Romanumque forum et capitolia celsa tenebant.
Qui cum iuratas ipsa ad uitalia plebis
Molitam insidias. inter serpente ueneno
Consueuerant tacitis pestem miscere medullis
Ergo triumphator latitantum ex hoste togatus
Clara tropaea refert sine sanguine. regique quir
Adsuescit supero pollere in saecula regno;
Denique nec metas statuit nec tempora ponit
Imperium sine fine docet. ne romula uirtus
Iam sit anus. norit ne gloria parta senectam
Exultare patres uideas. pulcherrima mundi
Lumina conciliumque senum gestire catonum
Candidiore toga niueum pietatis amictum
Sumere. et exuuias deponere pontificales
Iamque ruit paucis tarpeia in rupe relictis
Ad sincera uirum penetralia nazarei
Atque ad apostolicos euandria curia fon

Aeneadum suboles et pignera clara proborum
Certatim ante alios generosius anicius urbis
Inlustrasse caput, sese Roma inclita iactat;
Quin et olybriaci generisque et nominis heres
Adiectus fastis palmata insignis abaula
Martyris ante fores bruti submittere fasces
Ambit et ausoniam christo inclinare securem.
Non paulinorum non bassorum dubitavit
Prompta fides dare se christo stirpemque superbam
Gentis patriciae venturo attollere saeclo;
Iam quid plebicolas percurram carmine gracchos
Iure potestatis fultos et in arce senatus
Praecipuos simulacra deum iussisse revelli
Cumque suis pariter lictoribus omnipotenti
Suppliciter christo se consecrasse regendos;
Sescentas numerare domos de sanguine prisco
Nobilium licet ad christi signacula versas,
Turpis ab idoli vasto emersisse profundo.
Si persona aliqua est, aut si status urbis in ipsis est,
Si forma patriae facit excellentior ordo
Hi faciunt iuncta est quotiens sententia plebis
Atque unum sapiunt plures simul ac potiores.
Respice ad illustrem lux est ubi publica cellam
Vix pauca invenies gentilibus obsita nugis
Ingenia obtritos aegre retinentia cultus
Et quibus exactas placeat servare tenebras
Splendentemque die medio non cernere solem.
Post hinc ad populum converte oculos quota pars est
Quae iovis infectam sanie non despuat aram;
Omnis qui celsa scandit caenacula vulgus
Quique terit silicem variis discursibus atram
Et quem panis alit gradibus dispensus ab altis
Aut vaticano tumulum sub monte frequentat
Quo cinis ille latet genitoris amabilis obses
Coetibus aut magnis lateranas currit ad aedes.
Unde sacrum referat regali chrismate signum;
Et dubitamus adhuc romam tibi christe dicatam
In leges transisse tuas omnemque volentem
Cum populo et summis cum civibus ardua magni
Iam super astra poli terrenum extendere regnum.
Nec moveor quod pars hominum rarissima clausos
Non aperit sub luce oculos et gressibus errat;
Qualibet inlustres meritis et sanguine claro
Praemia virtutis titulis et honoribus auctos
Ardua retulerint fastorum et arce potiti
Annales proprio signarint nomine chartas
Atque inter veteres cera numerentur et aere.
Attamen in paucis iam deficiente caterva
Nec persona sita est patriae nec curia constat
Et quod cumque fovet studium privata voluntas
Acta iam parva tenet sed publica vota reclamant
Dissensu celebri trepidum damnantia murmur;
Si consulta patrum subsistere conscriptorum
Non aliter licitum prisco sub tempore quam si
Trecentum sensisse senes legerentur in unum,
Servemus leges patrias. infirma minoris
Vox cedat numeri parvaque in parte silescat

SIMMACHUM ALLOQUITUR

Aspice quam pleno subsellia nostra senatu
Decernant infame iovis pulvinar et omne
Idolium longe purgata ex urbe fugandum
Qua vocat egregii sententia principis illuc
Libera cum pedibus tum corde frequentia transit.
Nec locus invidiae est nullum vis aspera terret.
Ante oculos sic velle patres decuntque probatum
Omnibus hic sola capti ratione sequuntur.
Denique pro meritis terrestribus aequa rependens
Munera sacricolis summos impertit honores

Dux bonus et certare simul cum laude suorum.
Nec pago inplicitos per debita culmina mundi
Ire viros prohibet quoniam caelestia numquam
Terrenis solitum per iter gradientibus obstant.
Ipse magistratum tibi consulis ipse tribunal
Contulit auratumque togae donavit amictum.
Cuius religio tibi displicet o pereuntum
Adsertor divum solus qui restituendos
Vulcanum Martemque dolos Venerisque potas.
Saturnique senis lapides Phoebique furores.
Iliacae matris Megalesia bacchica Nysi.
Isidis amissum semper plangentis Osirim.
Mimica ridendaque suis sollemnia calvis.
Et quascumque solent capitolia claudere larvas.
O linguam miram verborum fonte fluentem.
Romani decus eloquii cui cedat et ipse
Tullius has fundit dives facundia gemmas.
O os dignum aeterno tinctum quod fulgeat auro
Si mallet laudare deum cui sordida monstra
Praetulit et liquidam temeravit crimine vocem.
Haut aliter quam cum rastris qui tentat eburnis
Caenosum versare solum limoque madentes
Excolere aureolis si forte ligonibus ulvas.
Splendorem dentis vitiat discrimine sordis
Et pretiosa acies squalenti sordet in arvo.
Nec vereor ne me inmunem fidei quisquam
Arguat ingenuique putet luctamen inire.
Sum memor ipse mei satis et mea frivola novi.
Non ausim conferre pedem nec spicula tanti
Inde oculis fandi iacta lacessere linguae.
Inlaesus maneat liber excellensque volumen
Obtineat partam dicendi fulmine famam.
Sed liceat tectum servare a vulnere pectus.
Oppositaque volantia iacula depellere parma.

Caelestia praestare iter(?) hominum non prohibent se terrenis implicari.

Nam mihi fida fides saeclo iam tuta quieto
Viribus infestis hostilique arte petita est.
Cur mihi fas non sit lateris sinuamine flexi
Ludere ventosas iactu pereunte sagittas.
Sed iam tempus iter longi cohibere libelli
Ne tractu sine fine ferat fastidia carmen.

FINIT CONTRA SYMMACHUM LIB. I.

INCIPIT LIB. II. FELICITER. PRAEFATIO.

Simonque vocitant petrum (populi)
Summus discipulus dei
Lucis forte sub exitu
Cum vesper croceus rubet
Curvam vult ferat ancoram
Captans flamina linteis
Et transnare volens fretum
Mox ventum movet obvium
Fundo qui mare misceat
Iactatam quatiat ratem
Clamor nauticus aethera
Plangens atque ululans ferit
Cum stridore rudentium
Nec quisquam suberat spei
Mergendis prope naufragis
Cum Christum procul aspicit
Pallens turba periculis
Calcantem pedibus mare
Ac si per solidam viam
Siccum litus obambulet
Haec miracula ceteri
Vectores pavidi stupent
Solus non trepidus petrus
Agnoscit dominum poli
Terraeque et maris inviti

Cuius omnipotentiae est
Plantis aequora subdere
Tendit suppliciter manus
Notum subsidium rogat
Xristus ille placide annuens
Puppi ut desiliat iubet
Iussis obsequitur Petrus
Sed uestigia fluctibus
Summis tinguere coeperat
Et labante gradu pedes
Pessum mergere lubricos
Mortalem deus increpat
Quod sit non stabili fide
Nec calcare fluentia
Nec xpm ualeat sequi
Tum dextera famulum leuat
Sistitque et docet ingredi
Tergum per tumidum freti
Si me tuta silentia
Egressum dubius loquax
Infert lingua periculis
Non ut discipulum Petrum
Fidentem merito et fide
Sed quem culpa frequens leuem
Voluat per freta naufragum
Sum plane temerarius
Qui noctis mihi conscius
Quamuis in tenebris ago
Puppim credere fluctibus
Tantino timeam uiri
Quo nunc nemo disertior
Exultat fremit intonat
Ventisque eloquii tumet
Cum mersare facillimum est
Ipsa tandem indocilem ratis
Ni tu xpe potens manum
Dextro numine porrigas
Facundioris ut impetus
Non me fluctibus obruat
Sed sensim gradiens uadis
Insistam fluitantibus

FINIT PROLOGUS.

Hactenus ueterum cunabula prima deorum
Et causas quib; erroribebes ē flexit orbē.
Diximus in fo roma iā c̄ederet xpo
Nunc obiecta legam nec dictis dicta refellam
Unde igitur cepisse ferar aut ex quib; orsum
Quo mage scā ducū corda illice flectere arte

Quis tam familiaris est barbaris ut a uic-
toriae non requirat cautius positus sum ni-
talium rerum ostenta ut tamen reddat talia
hominibus orbe quorum regnum denegatur. multa
uictoriae debere continuasse futura adhuc plura
debebit. Ausonii hanc potestatem quibus nihil
profuit. uos amicum triumphis patrocinium
nolite deserere. Cunctis potentia ista
uotiua est. nemo colendi negat quam
profitetur optandam POETA. R.

Armorum dominos uernantes flore iuuentae
Inter astra patris genitos sub imagine uitae
Eductor texi placidomi ē gesta calentes.
Orator cat instigat. cou classica belli
Clangere texacuitque animos et talia iactat.
Si uobis uel parta in uictoria cordi est
Vel parienda dehinc templū dea uirgo sacrate
Obtinet a uobis regnantibus. quis famen eius
Hostibus hanc uestro scē negat esse colendā
Imperio cuius spe pad. quid laudibus implet.

Haec ubi legatus reddit placidissima fratrum
Ora ducum scitum quas sit victoria dulcis
Fortibus ausoniae vir facundissime linguae.
Sed quibus illa modis quas sit ratione vocanda
Novimus. hanc primum pueros pater imbuit artem.
Hanc genitore suo didicit puer ipse magistro.
Non armis nisi sarpe mole victoria felix
Exorata venit, labor inpiger aspera virtus.
Vis animi excellens ardor violentia cura.
Hanc tribuunt durum tractandis robur in armis.
Quae si defuerint bellantibus aurea quamvis
Marmoreo in templo rutilas victoria pennas
Explicet et multis surgat formata talentis
Non aderit, vestisque offensa videbitur hastis.
Quid miles proprius diffisus viribus optas
Irrita femineae tibimet solacia formae?
Numquam pennigerae legio ferrata puellae
Vidit anhelantum regeret quae tela virorum.
Vincendi quaeris dominam? sua cuique dextra est
Et deus omnipotens; non pexo crine virago
Nec nudo suspensa pede: strofioque recincta.
Nec tumidas fluitante sinu vestita papillas.
Aut vos pictorum docuit manus adsimulatis
Iure poetarum numen conponere monstris.
Aut lepidi excursu superstit pictura sacello.
Quod variis imitata notis ceraque liquenti
Ducere et in faciem socium poematis arte
Aucta coloratis audere et ludere fucis.
Sic unum sectantur iter. sic inania rerum
Somnia concipiunt. et homerus et acer apelles
Et numa cognatumque malum figmenta camenae.
Idola cum valuit fallendi docta potestas
Haec si vanitas sordet cur sacra vobis
Ex tabulis cerisque poetica fabula praestat.

Cur Berecyntiacus perdit virilia sacerdos
Inguina cum pulchro poscis castrare virentum.
Cur etiam templo Triviae lucisque sacratis
Cornipedes arcentur equi cum nulla pudicum
Rapta per iuvenem voluerit per litora currum.
Idque etiam paries tabulis versicoloribus adumbrat.
Desine si pudor est gentilis ineptia tandem
Res incorporeas simulatis fingere membris.
Desine et ala hominis plumis obducere frustra.
Ertavis mulier magnique eadem dea vultur
Vis decorare tuum ditissima Roma senatum
Suspende exuvias armis et sanguine captas.
Congere caesorum victrix diademata regum
Et frange repulsorum foeda ornamenta deorum
Tunc tibi in terris tantum victoria parta
Sed super astra etiam media servabitur aede.
Talia principibus dicta interfantibus ille
Prosequitur magnisque tubam concentibus inflat
Allegat morem veterem nil dulcius esse
Affirmat solitis populosque hominesque teneri
Legesque sic variae nascentibus inquit
Contingunt pueris animae sic urbibus adfert
Hora diesque suum cum primum moenia surgunt
Aut fatum aut genium cuius moderamine regnent
Addit et arcanum rerum verique latebras
Prosperitate aliqua deprendi posse secundo
Perdocuit tabonis si sint felicia quaequis
Experiende probet cessisse parentibus omne
Idolum semper feliciter et pede dextro
Enumerat longum temporis excitat ipsam
Crinibus albentem niveis et fronte iniquam
O rere poscentem querulosia numina romam.
Liber sibi liceat proprio mihi vivere more.
Et quis erit qui mille nivos reprehendere annis

Vno omnes sub sole siti uegetamur eodem
Aere communi cunctis uiuentibus aura
Sed quis sit qualisque deus diuersa secuti
Querimus atque uiis longe distantibus unum
Summa ad occultum siuis est mores cuiusque gentis
Pergredit properans eat tam grande profundum
His tam magnificis tantaque fluentibus arte
FIDEI RESPONSIO
Respondit tunc sola fides doctissima primum
Pandere uestibulum ueri ad penetralia sectae.
Nam deum dum indagimus de rebus et illum.
Qui et principio caruit uel fine carebit.
Quique chao anterior fuerit mundumque creauit
Coniectare animo contendimus exigua est uis
Humani ingenii tantoque angusta labori.
Quippe minor natura aciem si tendere temptat
Acrius ac penetrare dei secreta supremi.
Quis dubitat uicto fragilem lassescere uisu.
Uique fatigatam mentis sub pectore paruo
Turbari in nullam disque hebetem subcumbere curis;
Sed facilis fidei uia prouocat omnipotentem
Credere qui bona non tantum presentia donat
Sed uentura et iam longis interminata seclis
Promittit aeterno toleranda resolui inane
In nihilum pereatque breui post luminis usum;
Muneris auctorem ipso de munere pendas. (intellegas)
Aeterna aeternis tribuit mortalia confert
Mortalis diuina deus peritura caducis.
Omnia que tempus peragit queque extera aufert
Uilia sunt breuitate sua nec digna perenni
Largitore cui propria est opulentia numquam
Desinere idque homini dare quod non desinat umquam.
Nam si corruptum corrumpendum ue deus quid
Prestat habeatque nihil quod sit preciosius istis.
Pauper et infirmus summo indignus honore.

Et non omnipotens sed inanis numinis umbra; ;
Hac ratione fides sapientum conicit immo
Non dubitat uerum esse deum quod summum et quod
Viuum in Iesu semper fore si mereamur
Nos sperare iubet caelestia simplex et inquit
Scandere terrenas animo depellite curas.
Nam quantum subiecta polo tellus iacet infra
Distatque ab humo conuexi regia caeli
Tantum uestra meis distant mundana futuris.
Dira bonis scelerata piis tenebrosa serenis.
Quicquid obire potest fugiatis contemnite quicquid
Naturae ratione capit uicium atque senescit.
Pro nihilo in nihilum quamuis reditura putetis.
Cunctaque de quae gignit humus quo certius ipse
Principio institui nitidoque insignia mundo
Ornamenta dedi speciosaque semina finxi.
Sed tamen et modum uolui parcisque fruenda
Moribus indulsi quantum moribundus eget
Corporis ac uitae uolucris sibi poscere usus
Non ut captus homo studiis et inanibus ardens
Duceret omne bonum positum in dulcedine rerum.
Et specie tenui quas currere tempore praeuisi.
Atque cum statu sub quo generosa probaret
Pectora necteret pensim non exercita uirtus
Robur eneruatum gereret sine laude palestrae.
~~Alit habere eneruare suum corrupta potestas robur;~~
Corpori et in ~~nulla lucta mne pigra iacere~~
Illecebros enim sapor est pestifer horum.
Quae dum praetereunt mox oblectamine mentes
Implicitas uinctasque tenent et uincenda uoluptas.
Et lugenda animae constantia neruetur acris
Mollibus ad lentis nexa et captiua premantur;
Luctandum summis conatibus in acerba
Sectandum uirtutis iter non lubrica fluxae

Condicionis amor animum nec egerat aurum.
Non varios lapidum cupide spectare colores
Ambitiosa uel ut ne se popularibus auris
Ostentem pulchroque inflatu tumescat honore.
Natale solum patrum ne iugera ruris
Tendat et extenso animum diffundat in agros.
Et ne corporeis addicat sensibus omne
Quod uult aut quod agit ne proferat utile iusto
Spe quin me omne statuat numquam peritura
Quae dedero longoque die mea dona trahenda.
Haec igitur spondente deo quis fortis et acer
Virtutisque capax breue quodque perennibus insc
Praetulerit quis sapiens potiora putarit
Gaudia membrorum quam uiuere primam mentis.
Non in homine ac pecude distantia separat una
Quod bona quadrupedum ante oculos sita sunt ego certum
Spero quod extra aciem longum seruatur in aeuum;
Non si tota mihi cum corpore uita peribit
Nec poterit superesse meum post funera quicquam
Quis mihi regnator caeli quis conditor orbis
Quis deus aut quae iam merito metuenda potestas.
Ibo per impuros feruente libidine luxus
Incestabo toros sacrum calcabo pudorem
Inficiabor habens aliquid sine teste propinqui
Depositum tenuesque uiduas spoliabo clientes.
Longaeuam primam magico cantamine matrem
Tardatam uotis demum dilatam morte secedam
Nec formido mali fallunt publica iura
Lex armata sedet sed nescit crimen opertum
Aut si respateat iudex corrumpitur auro.
Rara reos iusta percellit poena securi;
Sed quid ego haec meditor reuocat deus ecce sequentia
Maiestatem magnam negat interitum meorum.
Per mortem mea[m] ... opertum occidit inquit

Interior qui spirat homo alius ille perenne
Supplicium quod subiectos male rexerit artus.
Nec mihi difficile est liquidam circumdare flammis
Naturam quamuis perflabilis illa feratur
More nothi carnem tam et tormenta adhibebo
Ipse incorporeus ac spirituum factor unus.
Qui simul corporibus paribus sortita poenae
Decernam possum qui me renouare fauillas
Antiquam in faciem nec desperanda potestas
Qui potui formare nouum reparabo peremptum.
Non desunt exempla meae uirtutis in ipsis
Seminibus natura docet reuiuiscere cuncta
Post obitum siccatum penitus pereunte uigore
Quo uixere prius tellus sicca et mortua sulcis
Aut foueis mandata latent ut more sepulchri
Obruta de tumulis rediuiuo germine surgunt
Numquid non hoc esse potest e iectare quis istud
Tam sollers opifex struxit aut quis illa gerat in te
Nil uos o miseri philosophorum dogmata fallant
Et nego gignendi dominus ac restituendi
Quod perit fluxitque potest parentia quaeque
In ueteres formas aut flore aut fronde reducit
Idque ipsum quandoque homini facturus in unum
Surgat ut ex cinere structuraque pristina reddat
Quem mihi pro meritis aut praemia rependat
Criminis aut summae uirtutis in arce coruscans.
Non peritura dehinc qua cumque in sorte manebit
Iuncta dum mixta uiget substantia numini
Sit memor auctoris proprii uenerator eius
Artifice summus nam factum nec dedit alter
Nec bona praesentis uitae numerosa gubernat
Numquid alius segetes spicea farra
Suppeditat deus alius dat musta racemi
Purpureumque graui fundit de palmite sucum
Halantis animae signum corporis ...

Ipse ego sum uiri de oleas pinguescere bacis
Qui facio grata quas Pallade fingitis ortas.
Et qui lucinas tribuo nascentibus horas.
Duplex lege mea permutua fit de parte sexus
Gignere habet subolem generisque propagine gaudet.
Qui non lasciuis uiolatis amoribus ignem
Et stupra usurpatur deae ueneris praetexitis umbra.
Uis ego te lemtare ego. nec mole laboris
Ut miser infirmum uel aliquis fragilis ue fatigor.
Laxim nimia mihi est nec morte solubilis aetas.
Sensibus et uiris haud intellecta uetustas.
Inde mysteriis ad tot moderamina mundi
Non ego nec participes sociosue requiro.
Porro autem angelicas legiones quas mea fecit
Dextera, nosse meum est. et quae natura creatis
Subsistat qualesque mihi seruient ad usus.
Tu me praeterito meditaris numina mille
Quae simules parere meis uirtutibus ut me
Per uarias partes minuas cui nulla recidi
Pars aut forma potest quia sum substantia simplex.
Nec pars esse queo. solis diuisio rebus
Compositis factisque subest. me nemo creauit.
Uirtem indiualex cunctorum est ditor unus.
Crede quod ex nihilo formatur pars mea non est.
Quare age mortali soli mihi construe templum
Meque unum uenerare deum. caementa remitto
Et quos saxa paris secat et quae punica rupis.
Quae uiridis Lacedaemon habet maculosaque synnas
Natiuum nemo scopuli mihi dedicat ostrum.
Templum mentis amo non marmoris aurea in illo
Fundamenta manent fidei structura niuali
Consurgit pietate nitens tegit ardua culmen
Iustitia interius spargit sola picta rubenti
Flore pudicitia pudor atria almum seruat.

Haec domus apta mihi est. haec me pulcherrima sedes
Accipit aeterno caelestique hospite digna.
Nec nouus hic locus est. fluxit mea gloria in istis
Et lux uera dei dominum inlustrauit alumnum
Materiem corpusque parens habitabile fecit
Ipse sibi placito possit requiescere templo.
Considera perfectum hominem spectare superna
Mandaram totis et uisu sensibus in me
Recto habitaturus celsoque situ et sublime tuentem.
Sed despexit humumque inclinauit ad orbis
Diuitias pepulitque meum de pectore numen.
Restituendus erat mihi homo tum missus in illum
Spiritus per se meus descendit et edita limo
Uiscera diuinis uirtutibus informauit.
Iamque hominem adsumptum summi dei in deitatem
Transtulit ac nostro docuit recalescere cultu
Sic re uecti praecepta patris quibus auribus haec tu
Accipies itaque censor doctissime gentis.
Antiquitatis tantummodo re ratione relicta
Elige si dicit id patitur sapientis acumen
Ingeniumque uiri potior mihi pristina est mos
Quam uia iustitiae pietasque quam praedita caelo
Quamque fides uerique fretus quam regula secte

SIMMACHUS

Suus cuique mos suus cuique ritus est.
Iam si longaeuitas auctoritatem religionibus faciat
Seruanda est tot saeculis fides et sequendi sunt
Nobis parentes qui feliciter secuti sunt suos.

POETA

Si quicquid rudibus mundi nascentis in annis
Mos habuit sancte colere ac seruare necesse est
Omne reuoluamus sua per uestigia saeclum
Usque ad principium placeat damnare gradatim
Quicquid posterius successor repperit usus
Orbe nouo nulli subigebant arua coloni.
Quid sibi aratra uolunt quid cura superflua rastri

Iligneis melius saturat glandibus aluus.
Primi homines cuneis scindebant fissile lignum
De quo quat in massam feruentis ferietur securis.
Rursus ad proprium resilit et uena metallum.
Inter diuisas se pecudes et frigida paruas
Praebebat spelunca domos, redeamus ad antra.
Pellibus insutis hirtos sumamus amictus.
Immanes quondam populi feritate subacta
Et domiti iam triste fremant, iterumque ferinos
In mores redeant atque ad sua prisca recurrant.
Praecipites Scythica iuuenis pietate uigentum
Votiuo de ponte patres, sic mos fuit olim.
Caedibus infantum fument Saturnia sacra.
Flebilibusque truces resonent uagitibus arae.
Ipsa casas fragili texat gens Romula culmo.
Si tecta dudum habitas se Remum regalia faeno
Fulcra super sternant aut pelle leris bifida sursum
Compositam clamidem uilloso corpore gestent.
Talia Tarpeia rector ductor tutus cui habebant.
Roma antiqua sibi non est statu uersa per aeuum.
Et mutata sacris ornatu legibus armis.
Multa colit quae non coluit sub rege Quirino.
Instituit quaedam melius, non nulla refugit.
Et mores uariare suos non destitit et quae
Pridem condiderat mutauit in contraria uertit.
Quid mihi tractus solitos Romane senator
Obiectas census certa patrum populique frequentes
Instabilis placiti sententia flexa nouaret.
Nunc etiam quotiens solitis decedere praedest.
Praeteritosque habitos cultu damnare recenti.
Gaudentem est pretium aliquid dandumque receptum
Quod latuit tardis semper processibus auctum
Crescit et hominis longo profectu usu.
Sic aeui mortalis habet se mobilis ordo.

Sic uariat natura uices, infantia repit.
Infirmum titubat pueri gressusque animusque.
Sanguine praecalido feruens neruosa iuuenta.
Mox stabilita uenit maturi roboris aetas.
Ultima mox consiliis melior sed uiribus aegra
Corpore succumbit mente purgata senectus;
His genus humanum per dissona tempora fluxit
Curriculis aeuum mutabile, sic hebes inter
Primitias mersumque solo ceu quadrupes egit.
Ut habent titubauit instar ceu quadrupes egit.
Quadrupedis pueri lactantis uiscera traxit.
Mox tenerum docili ingenio iamque artibus aptum
Noscendis uariarum rerum nouitate politum.
Inde tumens uitiis calidos adoleuit in annos
Donec decocto solidaret robore uires.
Tempus adest ut iam sapiat diuina serenae
Mentis consilio uiuacius abdita sollers
Quaerere et aeternae tandem uigilare saluti.
Quamquam sit tanti amor est certa uetusti
Moris et a prisco placitum haud discedere ritu.
Extat in antiquis exemplum nobile libris.
Ante diluuii sub tempore et prius unum
Inseruisse deo gentem quae prima recentes
Incoluit terras uacuoque habitauit in orbe.
Unde genus ducit nostra pollecta propago
Stirpis et indigenae pietatis iura reformat;
Sed quae Romanis loquimur de cultibus ipsum
Sanguinis Hectorei populum probat e per longum
Non multos coluisse deos patriisque sacellis
Contentum paucos posuisse in collibus aras;
Innumeros post deinde deos uictis cum subactis
Urbibus et claris peperit sibi Roma triumphis.
Inter fumantes templorum armata ruinas
Dextera uictoris simulacra hostilia cepit.

Et captiua domum uenerant ceu numina uicta. [simulacrum]
Hoc signum rapuit bimaris de strage corinthi.
Illud ab incensis predam sustulit athenis.
Quasdam uicta dedit capitis cleopatra catenis [uxor antonini]
Effigies quasdam domitis ammonis harenis.
Sic ridicula cornuta facies habuere tropea.
Roma triumphantis quotiens ducis inclita currum
Plausibus excepit. totiens altaria diuum
Addidit et spoliis sibimet noua numina fecit.
Numinaque patriis cum menibus eruta nullum
Presidium potuere suis adferre sacellis.
Cernis ut antiquique sepe uestigia moris.
Gressibus incertis uariet titubans se probent.
[gnunnandi] Nec iscendo deos maioribus ineptos.
Seque peregrina sub religione dicasse.
Nec ritus seruasse suos quoscumque sacrorum.
Exulat externumque in menia uenit in urbem.
Frustra igitur solitis praua obseruatio inheres.
Non est mos patrius quem diligis improba non est.
Sed sollers orator ait fataliter urbem
Sortitam quoniam genio proprium exigat cultum.
Cunctis nam populis seu menibus indit inquit
Aut fatum aut genium nostrarum more animarum.
Que sub disparili subeunt noua corpora sorte.
Symmache uarios custodes urbibus mens diuina distribuit.
Ut animae nascentibus ita populis fatales genii diuiduntur.
Id primum quis sit genius et quis status illi
Constat ignorari quid possit et unde oriatur. [uiru]
Spiritus informis sine corpore forma uel ulla [sit] [an]
Sit species quid sapiat que munera curet. [officia]
Contra animus hominum uenis sub talibus intret
Sicut infusas intellego sanguinis uenis
Accipiat motumque leuem teneramque uaporem.
Unde per artus uegetet praecordia membris.

Et rigida succedat rigor arida dura relaxet. [fubrid]
Sic hominis uitam sibi temperat atque gubernat.
Uiuida mens quam artifice est ponere tempus
Meror tum genio quisquam est sic est fuit umquam.
Qui in corporibus uersat mens uiua regendis [id est membris]
Summum esse illum fida uel cauta cula nudis [Inualidisque pare-]
Utile prospiciat uarias agitet et ad artes. [metuenda pericul- uitet.]
Consultetque suis se dominis submittat orbis
Que putet auctorem que precepta summa sequatur;
Attamen hic urbis genius dicas uolo quando [o simmach] [id est loci]
Cepit adhuc paruus primum se infundere rome.
Eluxit ab uberibus nemorosa in ualle lupinis
Infantesque alit dum nascitur ipse gemellos. [id est genius. id est romus et romulus.]
An cum uulturibus uolitans ignotus pauras
Umbra repentina traxerit tubefigura
[firstron] Culminibus summis sedis an penetralia seruat [ns]
Instituit mores iura forensia edit.
An castrorum et iam fossis intueris acres
Cogitat arma uiros lituus et urget in hostem
Quisquis non uideat sapientum digna cachinno?
Fingam tamen tale aliquam que talia curet
Umbra siue animo quam res publica fatum
Hauserit et calidis animet tot toga medullis
Cur non hec eadem de religione colenda
Consultat cur non suspectat libera consilium
Cur sibi perscriptum non commutabile fatum
[quasi] Uitam atque putat. genesis cur uincula fingit.
[anime] Cui uanda dilecta quod eo uoluisse licebat.
Errores que abolere suos et flectere sensus.
Si se sepe tingentis [pene] prauitas circit annis.
Lubricaque in se perdubitans que sibi forma placeret
Imperii que regnandi genere per que potestas.
Regius exortam iam te habuit status urbe
Non sine grande uiscerum in parte locatum.

Moxque reges de stirpe senum tractasse uidemus

Clausum consilii plebeias inde cateruas
Conlatas patribus mixtis dicionibus aequis
Imperitasse diu belloque et pace regendis;
Consule nobilitas augusto plebs fisa tribuno.
Displicet hic subito status et bis quina creantur
Summorum procerum fastigia (arces) quos duodeni
Circumstant fasces simul et sua quemque secures.
Rursus se gemini reddit ductoribus omnis
Publica res consulibus dat cedere fastos.
Consule nobilitas augusto plebs fisa tribuno.
Vltima sanguineus tenuit sub sella triumuir.
Electis hostilibus fati genius sic animus sic
Publice errantum tandem deprendere rectum
Deficit et caput augustum diademate cinxit.
Appellans patrem patriae populi atque senatus
Rectoremque militiae sit ductor idem
(iurisdator) Dictator censorque bonorum morumque magister.
Tutor opum, uindex scelerum, largitor honorum.
Quod si tot rerum gradibus totiens uariatis
Consilius egrotans dem peruenit ad illud
Quod probet ac secum reuerentia publica seruet
Et credere quod dubitat diuum agnoscere uerum.
Ignorata prius sibi nunc tandemque retecta;
Grates iam non dubitat nam subdita Christo
Seruit Roma deo cultus exosa priores.
Romam dico uiros quos mente credimus urbis.
Non genium cuius frustra simulatur imago.
Quamquam cur genium Romae mihi fingitis unum.
Cum portis domibus thermis stabulis soleatis
Adsignare suos genios perque omnia membra
Vrbis perque locos geniorum milia multa
Fingere nec propria uacet angulus ullus ab umbra.
Restat ut et fatum simili dementia cunctis

Edibus imponat pariesque ut quisque sub astro
Fundatus structusque suo quasi sorte maneret.
Quando autem pueros primis accepit horis
Ascribunt saxis lachesis male fortia fila
Tectorumque trabes fusis pendere rotatis.
Credunt atque ipsis tribuunt decreta sigillis.
Cudisse cui stelle sit fraxinor tu
Erutaque est summum conscendere ardua culmen.
Denique nulla hominum res nulla actio mundi.
Cum fatale memorent incumbere sortem.
Quae ge constituunt dicant cur condita sit lex
(duodenis fascibus) (lex) Bis sex in tabulis aut cur rubrica minetur.
Quae plebs peccare reos quos ferrea fata
Cogunt ad facinus ineuitabile mergunt.
Quin uelle adigunt prauum insinuantia uotum.
Nil licet at miseris uetitum committere nolle.
Cedit et si pudor est gladiumque retundite uestrum.
Asperanil meritos penis plectentia iura.
Antrum carcereum dissoluite corpora sub quo
Agminis innocuis fato peccante teneris.
Nemo nocens si fata regunt quod uiuitur ac fit;
Immo nocens est eumque uolens quod nil licet audet.
Alacriter quod uelle suum est hoc facta precatum
Imponunt homini sed si reus ipse (per amplum)
Ingenium placitumque nefas si facta rependit
Impia suppliciis meritoque forte premetur;
Quisque putat factum esse locum sciat omnipotentem
Esse deum nullumque uetitum fatalibus astris
(doctrina) Nec mathesis scripto aliquo praeuota repelli.
Spiritum maiorum animusque altius effert
Sideribus transitque uias sed nubila facti
Et non omnia prompta pedibus quaecumque putantur
Fingere praeposita natali tempore sortem.
Huc ades omne hominum genus huc concurrite et aur...

Lux in mundo uox ex factore noscite uitam.

Libera secta patet. nulli sunt fatalia uelli

Sunt aliqua opposito uanescunt inrita Christo.

Symmacho sed dicit utilitas [ue] proxime homini deos adsere

Nec iuratio omnis in opta sit unde peritius quam [de] memoria

Atque documentis per rerum secundarum cognitio uenit numinum.

Sed multi duxere duces per prospera Romam.

Quos coluit ob meritum magnis donata [ta] triumphis;

Ergo age bellatrix quae uires [.i. terras] subieceris [dic] ede.

Europam libiamque tibi dic nomina diuum;

Iuppiter [insule] ut Crete domineris. Pallas [minerua] ut Argis.

Cynthius [apollo] ut Delfis [insule] tribuere omne dextro.

Isis [io] ut Nilicolas [egiptias] Rhodios [ptol] Cytherea [ven] reliquit

Venatrix [urbem] uesper tibi ut urgere mars dedit Hebrum.

Destituit Thebas Bromius concessit ipsa

Iuno suos Frigibus seruire nepotibus Afros.

Et quia subiectis dominum de gentibus ecce.

Si qua fatalis in arce dea tum tenditque fouetque.

Iussit Romuleis addictam uiuere frenis.

Perfidia ne deum indigenum cecidere tot urbes.

Destructaeque iacent ipsis prodentibus arces.

O pietas obscena fides traduxe alumnos

Mutatas in fida locos et prodit asilis

Numinibus quae tam fugio meruere sacrari.

Annuit seruare suos luctataque multum

Religiomfestas templa pelleretur in aras.

Roma nisi obnixa globis sed fortior illam

Uirtus luctifico capitum impulit fregit

Inmota est armis uiribus indiga ueri

Victa superstitio: inanis gloria fugit.

Sed nec difficilis fuit aut satis ardua genti

Laeta penetris uictoria frangere inertes.

Mollia quorum ingenium colla inclinare deorum.

Hoc uidete bellum certantibus asper.

Sanctitas mars sublevis sudore gerebat.

Nec martius fortis solceque gymnadis arte

Uincitis pugilibus miles pugnabat Etruscus.

Nec petaso insignis poterat Lacedemone capta

Mercurius seruare suas de clade palestras.

Aspernit colla pedite Cybeleius hostis

Congressu excipiens Asiam defendere Idam.

Qui potuit cogente acies in proelia gallo

Idalias iussis forte rosas laurum citharae edi

Uatis siluicolae calamos arcumque puellae

Dedere seruicio calcataque sacra domare.

Difficilis [lis] operis fuit omnisque laboris

Fluctibus [egyptiacis] actiatis signum [.i. classica] symphonia belli

Aegipto dederat clangebat bucina contra.

Instar erat tenuis cymbae fragilisque faseli

In turritas mouet fistica rostra liburnas.

Nil potuit seruare pius de uisu latrator Anubis.

Stirpis Iuli se ductore exercitu ardens

Praeualuit gelido quem miserat algidus axis.

Non armata uenit non te clipeata Minerua

Uexere auxilio non diuum degener ordo

Et patria extorris Romanis adfuit armis.

Uictis [.i. ordo deorum] ipse prius in Mycenaea agmina uiuit

Si tam antiquum norat reminore dolorem.

Sed dicis legis se deos sibi sanctior usus

Templorum cultu celebris sine fine maneret.

Aeneadumque ultro uictricia signa uirorum.

Regis amore numine nullo cogente secutos

Nunc Diomedis tentoria et acris Ulixi

Castra uolens Pallas spretis custodibus ultro

Legit ut humentis sudaret in maesta [simulacro] sigillo.

Alexander rex macedonum uictor graeciae

Aut quotiens ductor macedum fortissimi altos

Templorum cineres uictis cumulauit [urbes] Amyclis

O beate pedis dominis numinis capta

Miscerent assyrii regnumque uehi babilonis ad arcem
Conferre romanum nomen sudataque bella
Et titulos tanto quesitos sanguine carpi;
Detrahit inuictis legionibus ista rome
Premia deminuit quicquid fortiter actum est
Ascribit ueneri palmam uictoribus aufert;
Frustra igitur currus summo miramur in arce
Quadriiugos stantesque duces in curribus altis
Fabricios curios hinc drusos inde camillos
Sub pedibusque ducum captiuos poplite flexo
Ad iuga depressos manibus que inter terga retortis
Et suspensa graui telorum fragmina trunco
Si brennum antiochum persen pirrum mitridaten
Flora matuta ceres et larentina subegit;
Histam auspiciis successus dextra dedere
Omnia letificos ... ad funerales;
Quid tibi uult corui gloria uictrix
Cedunt apollineus penna et gutture uiuit
Sed tamen hic coruus cur defuit ex italis
Forte die infausta tegeret cum funere cannas
Oppressaque super egesta cadauera consul

f. s. ciuitatis italie

Curtremere incipis cornice uelo sine parte
Nemo deum monuit perituros marte sinistro
Trecentum fabios uix stirpe superstite in uno
Nulla nec tristificis tritonia noctua carmis
Aduolitans spreto te deam perniciem trasso
Prodidit aut passim nunc per uexere colubre
Cuinam iratum tremeres gens pestica limbum

ó symmache

Sed dudeo quae germoueat ex templa ...
Virtutis dicens domitum terraque marique

refers

Orbem et letas superaque quaeque retexis
Mille triumphorum memoras ex ordine pompas
Ductaque per medias spoliorum fercula roma

ó symm.

Vis dicam quae causa tuos romane labores
In tantum extulerit quis gloria fotibus aucta
Sic cluat impositis ut mundum frenis habenis;
Discordes linguis populos et dissona cultu
Regna uolens sociare deus subiungier uni
Imperio quicquid tractabile moribus esset
Concordique iugo retinacula mollia ferre
Constituit quo corda hominum coniuncta teneret
Religionis amor nec enim fit copula christo
Digna nisi implicitas societ mens unica gentes
Sola deum nouit concordia sola benignum
Rite colit tranquilla patrem placidissima illum
Foederis humani consensus prosperat orbis
Seditione fugat seuis exasperat armis
Munere pacis alit retinet pietate quieta
Omnibus in terris quas continet occiduus
Oceanus roseoque aurora inluminat ortu
Miscebat bellona furens mortalia cuncta
Armabatque feras in uulnera mutua dextras
Hanc frenaturus rabiem deus undique gentes
Inclinare caput docuit sub legibus isdem
Romanosque omnes fieri quos rhenus et hister
Quos tagus aurifluus quos magnus inundat hiberus
Corniger hesperidum quos interlabitur et quos
Ganges alit tepidique lauant septem ostia nili
Ius fecit commune pares et nomine eodem
Nexuit et domitos fraterna in uincla redegit
Viuitur omnigenis in partibus haud secus ac si
Ciues congenitos concludat moenibus unis
Urbs patria atque omnes lare conciliemur auito
Distantes regione plage diuisaque ponto
Litora conueniunt nunc per uadimonia ad unum
Et commune forum nunc per commercia et artes
Ad coetum celebrem nunc per genialia fulcra

Extima ausoniis conubia iam sanguine mixto
Iecit alienis ex gentibus una propago.
Hoc actum est tantis successibus atque triumphis
Romani imperii; Christo iam tunc uenienti
Crede parata uia est; quam dudum publica nostrae
Pacis amicitia struxit moderamine romae;
Nam locus esse deo quis posset in orbe feroci.
Pectoribusque hominum discordibus et sua iura
Dissimili ratione tuentibus; ut fuit olim.
Sic mens conpositos humano in pectore sensus
Disiunctasque animi turbato foedere partes
Nec liquida inuisit sapientia nec deus intrat.
At si mentis apex regnandi iure potitus
Pugnaces stomachi pulsus fibrasque rebelles
Frenet et omne iecur ratione coerceat una.
Instabilis uitae status et sententia certa
Haurit corde deum domino et subiungitur uni;
En ades omnipotens concordibus influe terris
Iam mundus te christe capit. quem congrege nexu
Pax et roma tenent. capita haec et culmina rerum
Esse iubes nec roma tibi sine pace probatur;
Et pax ut placeat facit excellentia romae.
Quae motus uarios simul et dicione coercet.
Et terrore premit. nec cultu spoliata prioris
Roboris ut uires teneat nec saecula sensit.
Nec tremuli senii bella uocant capta armis lacertis.
Nec tam degeneri uenerandis supplicat ore
Principibus; quam uult per nobilis ille senator.
Orandi arte potens et callida fingere doctus.
Mendacique grauis personae inducere pondus.
Ut tragicus cantor ligno tegit ora cauato.
Grande aliquod cuius per hiatum crimen anhelet.
Symmac. Romam nunc putemus adsistere atque his uobiscum agere sermonibus; Optimi principum patres patriae.
reueremini annos meos. in quos me pius ritus
adduxit. utar cerimoniis auitis. neque enim penitet.
Viuam meo more quia libera sum. hic cultus in leges
meas orbem redegit. haec sacra hannibalem a moenibus.
A capitolio senonas reppulerunt.

Post

Si uocem simulare licet. ne pectoris ista
Vox romae est. quam nec sub nomine prima
Quae qualis est se putat templorum flere repulsam
Aegidaque in dubiis pro se pugnasse periclis
Dicere seque graui senio inclinante fateri.
Victores complexa suos sic laeta profatur.
O clari saluete duces generosa propago
Principis inuicti. sub quo senium omne renascens [renouelescens]
Deposui. uidique meam flauescere rursus
Canitiem. nam cum mortalia cuncta uetustas
Inminuat. mihi longa dies [i. tempore] aliud parit aeuum.
Quae uiuendo diu didici contempnere finem.
Nunc nunc iusta meis reuerentia conpetit annis.
Nunc merito dicor uenerabilis et caput orbis.
Cum galeam sub fronde oleae cristasque rubentes
Concutio uiridi uelans fera cingula serto.
Atque armata deum sine crimine caedis adoro.
Crimen enim pigeat heu crimina prius ferat atrox
In proprio ut nero iustorum sanguine tincta
Adsuetum [tu] bellis scelerare [polluere] funere ferrum.
Illius infestae tu primum ne romae matre perempta
Sanguine apostolico [i. sanguine petri et pauli] bibit. semet rage priori
Polluitus [i. in matricidio] proprium facinus his scelus in uerse.
Post hunc decius singulis bacchatur apertis
In christianos plurima rabie mox et dictis sit
Multorum sanguis pulli nera et lata flagrans.
Extrahere insignes animas ad sidera pergens.
Undantesque meum in gremium diffundere matres.
Et subiuris fori innoxia colla recepit.

Haec mala … non modo tempore post aurea pia rursus.
Uiuo pie uobis auctoribus impia pridem
A… ciuis facta … denuo non ille [uisi] cruentum
[.s. mihi] Tradidit autem quod mitte sibi placidum poposcit.
Quid dum permetuit cultus in molescere Christi
Saeuit ac monstrum fecit datum sanguine saeclum;
Et tamen quod nobis bella exprobrare sinistra
Non dubitas postquam templorum sprevimus aras.
Adfirmet que libern colline a cardine portae
Hannibalem iouis imperio martisque repulsum
Uictores senonas capitolii ex arce fugatos.
Cum super caelo pugnaret numine saxo;
Quamque praeterita cladem ueteresque dolores
In… aeterum in decasime tempore turo
Iam nil tale pati nullus mea barbarus hostis
Cuspide clausa quatit non armis uictorque.
Igne … capta passim uagus errat in urbe.
Transalpina meant per … in uincula pube.
ALARICUS Tempore nam geticus nuper delere tyrannus
Italiae patrio ueniens iurat ab histro.
Has arces quas e solo tecta aurea flammis
Soluere mastrugis perceres uestire togatos.
Iamque ruens uictor … turmis per … agros.
Et ligurum uastans … iam profunda
Rura padi … solum uictor amne premebat.
Depulit hostilibus … ansere
Proditor occultat tenebrosa nocte pericli.
Sed uis cruda … perfractaque egredientum
Pectora nec trepidans … subeunt …
Pro patria pulchra … querere laudem.
Num quid … tantum
Uirtutis … dux agminis imperiumque.
Christi potens … fuit et comes eius
Atque parens Stilicho dominum Christi … que.

Huius [xpi] adoratis altaribus a cruce frontem
Inscripta cecinere tubo primum hasta dracones
Procurrit quo Christi apice sublimior effert.
Ille ter denos gens execrabilis annos
Pannonie penas tandem deleta pependit.
Corporis famosi soli dictata rapinis
In cumulos egesta iacent mirabere seris
Posteritas seclis inhumata cadauera late
Quo pollere solent … ossibus agros.
Si potui manibus gallorum excisa leuare
Decanerum squalore caput redeunte camillo
Sig… furentis frontem recepi.
Si potui miseras seruas redimere ruinas.
Et male pendentes lauro pangere terres.
Quo te suscipiam gremio fortissime princeps.
Quos spargam flores quibus insertabo coronis
Atria quae festis suspendam pallia portis.
Inmunis tanti belli … stante sub armis
[i. uisi; adalgisi] Libera et Alpe peten geticos expatumultus.
Scande triumphalem currus spoliaque recepti
Huc ex … com… dat uincula [et collum] demam
Captiuis regibus catenas depone longo.
Irritas seruicio matrum iuuenumque …
[desistit] De… seruire sonex laris exul auit.
Discat et ad patrium lingua …
Ingenuum sonosse pueri. timor omnis abesto.
Victis exultare libet quid tale repulso
Penos quondam duce … ille …
Postquam perculere … tremefacta per singula portas.
Baianis … aquis durissima luxu
Robora distrinxit ferrumque libidine fregit.
… Stilicho egressus comminus ipsa
Ex acie ferrata uirum dare terga coegit.
Hic Christi nobis dominus adfuit. et me …

Illic lasciuum campania fertilis hostem.
Dic ubi tunc erat cum non iuppiter aereum
Protexit fabium sed uiuit amoena tarentus.
Qui dedit in latebris domitum calcare tyrannum.
Iste ergo pro meritis quae praemia digna rependi
Non habeam membra statuis effingere uile est.
Virtute nil uile decet. praua uide quid aetas
Eripit aera cadentis auri fuluum defluit aurum.
Nitcando perit argentum si defuit usus
Et fuscata situ corrumpit uena colorem
Viuacibus princeps debetur gloria uiuum
Virtutis pretium decus inmortale secutum.
Regnatori mundi christo sociata beare in aeuum.
Quo ductore meum trahis ad caelestia regnum.
Nil te permoueat magni uox (sy) rhetoris oro.
Qui sub legatis specie sacra mortua plorans
Ingenii telis & fandi uiribus audet
Incursare tuam tepatre fidem. nec te uid& acme
Teuos augustae deo cui sordida templa
Clausimus & madidas sanie deiecimus aras.
Omnipotens regat semperque palatia christus.
Nequis romuleas demonum nouerit artes.
Sed soli pacis domino mea seruiat aula.
Haec ad fata pios roma exorauit alumnos
Spernere legatum non admittenda petentem
Legatum iouis ex adytis ab aruspice missum
Tantaa patria patris. nam gloria christus
Consistit tamen adfirmans iterē uiandi
Multifidum uariumque deum quaerit unus.
Hinc alios atque inde alios properare seorsum
Atque pares patres proprios sed deo peracto do
Nec coartari simul in recurrere in unum
Sunt uia caelum atque solum uentus mare nubes
Omnibus in commune data et quae colimus te

NOTA

Christe tibi excelsa sculptis stabida saxis
Symmachus. Aequum est (quaequid) omnes colunt unum putari. eadem
spectamus astra (omnes). Commune caelum est. idem nos mundus inuol
uit. quid interest qua quisque prudentia uerum requirat.
Uno itinere non potest perueniri ad tam grande secretum.
Poet. Non ego commune cunctis uiuentibus usum
Aeris astrorum pelagi telluris & imbris.
Immo etiam iniustis pariter iustisque sub uno
Axe habitare datur capit impius & pius auras.
Castus & incestus meretrix & nupta necati
Ore sacerdotis quam mirmillonis anhelat
Spiraculo uitam qui temperat haustu.
Nubes uerna pluit zephiro inpellente sed eque
Iuris & innocui fecundat rura coloni.
Gurgitis perspicui sic puri fluenta uiator
Vel latro fessus adit. sic piratis mare seruit
Ut mercatori. nec flatur secius hosti
Obsequitur quam cum licita fert transtra carina
Ergo capax utriusque pei natura creandis
Sedibus populis nec habet discernere dispar
Uiuentum meritum quos tantum pascere iussa est.
2 Seruit enim mundus sub iudice hoc sibi iussum
Naturae dominus praescriptaque tempora seruat.
Nunc ad se hominem dat munera legibus isdem
Quis (legib.) concessa semel (sunt) fons liquitur amnis inundat.
Uel uoluentibus mare findit et influit imber.
Aura uolat tenuis uegetat mobilis aer.
Et res naturae fit publica promptaque cunctis.
Quae seruant elementa suum famulantia cursum.
Sic probi atque rei capitali crimine hisdem
Sideribus facilisque poli bonitate fruuntur.
Viuere commune est. sed non commune mereri.
Denique romanum data firmata uandalus hunnus
Getulusque garamans alamannus saxo galaulas

Vna omnes gradimur humo, caelum omnibus unum est,
Vt uocamus nostrum [illegible] et bem.
Addo aliud, ubi nostros potant animalia fontes
Impluit et nobis [illegible] quo gramina inrigat.
Sordidus iste [illegible] ut non [illegible] et uitiosos
[illegible] animarum leuis [illegible] corpus flauus
Sed tantum distat Romana et barbara quantum
Quadrupes abiuncta est bipedi uel muta loquenti.
Quantum etiam qui rite dei praecepta sequuntur
Cultibus a stolidis et eorum erroribus absunt.
Nonne ergo pares in religione tenenda
Artifici caeli communia corpora tantum
Gignit alit reparat [illegible] semper [illegible].
Nec refert cuius generis, cuiusue figurae.
Aut qui moribus modo sint, ut corpora terra
Edicat rerum quibus est uigor ex elementis.
Artificis quia nectit opus discrimine nullo
Ipsius [illegible] medium [illegible] munere currit
[illegible] primus homo [illegible] adam.
Nec cuiquam [illegible] deficit [illegible]
Sed [illegible] indignis [illegible] foeda [illegible].
[illegible] solis radius [illegible] lumina et omnis
Diffusus splendor [illegible] ferit aurea tecta
Si [illegible] nigro [illegible] fumo.
Lineat marmoribus Capitolia clara [illegible]
Carceris [illegible] foramine clausi
Sed [illegible] cella.
Sed [illegible] illud est obscura ergastula [illegible]
Regia gemmato [illegible] metallo.
Nec [illegible] illud [illegible]
Quae [illegible]
Q [illegible]
[illegible]
[illegible]

Quaerit [illegible] quasi sparsis uia multiplicetur
Tramitibus recte [illegible] orbita calles
Quaesitura deum uariata indagine latentem
Longe aliud uerum est, nam multa ambage uiarum
[illegible] dubiis habet [illegible] perplexum errat
Sola errore caret simplex uia [illegible]
Nec diuerticulis [illegible] partibus anceps.
Nec tamen inficior duplex occurrere nobis
Semitae geminis mortalia partibus ire.
Cum dubitat quonam ferat ignorantia gressum
Altera multifida est simplex altera tantum
Vna deum sequitur diuersis colit altera plures
Et totidem diuortia quot templorum
Signa quot aeriis uolitant phantasmata monstris
Aut chorus [illegible] rapit ad [illegible] bacchi
In [illegible] alios adducit [illegible]
Aut [illegible] serapidis [illegible]
In [illegible] sibi poscat [illegible]
Itaque lupercales [illegible] nudi per [illegible]
D [illegible] megalesius [illegible]
In [illegible]
Se [illegible]
V [illegible]
P [illegible] pedes imponere nubibus [illegible]
Atque [illegible]
I [illegible]
Et tero crocodillus [illegible]
Hos tamen [illegible]
V [illegible]
H [illegible]
S [illegible] pecudes [illegible] animalia [illegible]
Q [illegible]
M [illegible]
H [illegible]

casibus et nullo sub preside fata rotasti.
Hoc iter haudquaquam magno discrimine distat
d[..]scouis quas fiosse ptis. qui numina multa
Et portenta deum summi numerosa putatis.
Simplicis ergo viae dux est deus. ille per unam
[..]poribus mortale genus. qua dirigit ipse
Sublimem dextro celsa ad fastigia clivo
[..]nauit facies inculta sub horride tristis
difficilis. sed fine suo pulcherrima et amplis
praedita divitiis. et abundans luce perenni.
[..]que praeteritos possit pensare labores;
Multiplicis dux daemon adest. qui parte sinistra
[..]entafida conf[..]dare iter. trahit inde sofistas
[..]arbitos. trahit hinc opibus vel honore potentes
[..]lliciat volucrum linguis et haruspice fallit
Instigat bacchantes anus a bage sibillae.
[..]ducit mathesi. magicas impellit in artes
[..]ne sollicitat capit augure et pictat extis.
[..]nis sit una via est multis anfractibus errans
[..]lo passa duce quam sinat ire salutis
[..]nius sed mortis iter per devia monstrat
Devia picta bonis brevibus sed fine sub ipso
[..]rsiui in subita praeceps in mersa charybdem.
[..]pculgentes consortia nulla viarum
Si nouecu plebe deum discedite longe
[..]cuis impenetrate chaos quo nos vocat ille
[..]rcuius inferne perplexa per avia noctis
[..]nobis iter deum quaerentibus unum
[..]ici: [illegible] simplex
[..]fcauim gradimque fide fruimque futuris
[..]ruemur praesentis gaudia vitae
[..]cui ire parti capta et capienda voluptas
Summae quanto commodo praeparavit vestalium
virginum pro gratia adcepta[..] largissimis

imperatoribus denegatur quod parcissimi praesti
tere. Honor solus in illo velut stipendio
castitatis. ut vittae earum capiti decus faci
unt. Ita insigne ducitur sacerdotii vacare
muneribus. Nemo me putet tueri solam cau
sam religionum. ex huiusmodi facinoribus
orta sunt cuncta humani generis incommoda.
honoraverat lex parentum vestales vir
gines ac ministros deorum victu modico.
iustisque privilegiis. stetit muneris huius
integritas. usque ad degeneres trapezitas.
qui ad mercedem vilium baiulorum. sacrae cas
titatis alimenta verterunt. Secuta est hoc fames
publica. et spem provinciarum omnium messis ae
gra decepit. Non sunt haec vitia terrarum
nihil inputemus astris. nec rubigo se ge
tibus obfuit. nec avena fruges necavit.
sacrilegio annus exaruit. necesse enim
fuit perire omnibus. quod religionibus nega
batur. Quid tale provinciae pertulerunt cum
religionum ministros honor publicus pasceret.
Lott Ultima legati defleta dolore querela:
Palladiis quod farra focis vel quod stipis ipsis
Virginibus castisque choris alimenta negentur.
Vestales solitis fraudentur sumptibus ignes.
Hinc ait sterilis frugescere pariter agros.
Et terris sitire famem. totumque per orbem
Mortales pallere inopes ac panis egenos.
Que tanta exstiterit praesentem pr[..]
Inuidiosa fames quae cepit prolem cererisque.
Moverit [..] poenis per virginis ulciscendo;
Non memini hec talia quod te fama susurrat
Audi per arios nilum discurrere campos
More suo viridique [..] canopi.

At ueniat sicco qui flumine nuncius affert
Ieiunam squalere positis sub puluere messis.
Nec replet usus aç cęli munus sic dare paludis.
Num fons arcano natus pretectus operto
A putri tenuem uix stillat uena liquorem.
Non profugus nostras odit perstringere ripas
Amnis et exhaustos cursum deflectit ad indos.
Num tractu in medio bibulus uorat alueus undam
Fluminis aut subito stagna absorbentur hiatu.
Ne sulcos operire uadis neu arida possit
Aegipti per plana trahi glebasque rigentes
Infusus ad pingue lutum mollire fluentis.
Unde seges late primis fluctuat agris
Densius et grauidis uestiat equora aristis.
Respice num libici desistat ruris arator.
Frumenta conseparare paterias ad horrea tibris
Mittere tritice os in pastum plebis aceruos.
Num nec continuis sulcator soluere capi
Cereris frugiferas libico ex littore cimbas
Nec de trinacria fructus romana nec horrea rumpat
Sardoa est gesta uehens granaria classis.
Ergo pirus manus siluestribus implet arator
Pomis rauulis siculus depascitur herbas.
Itaque remi posito quernas sardinia glandes
Suppeditat iam cornacibus lapidosa quiritum.
Quis fuerit esuriens magni ad spectacula circi.
Quae regia gradibus uates ... dira
Sustinet aut (i. mons iani) ianiculi mola mota deferet.
Quantos queque ferat fructus prouincia quamque.
Ubere fecundo largius fluat orbe opimus
Indicio est annona tuis quae publica plebi
Roma dat et tam alimani longa ocia parat
Si forte esse aliquis paulo infecundior annus
Nil mutui precio bonorum didicere proprios

Per ... plerumque fame sitibundus aer
Sicca autem nives ardentia sidere nubes.
Nec uernas infundit aquas crebrescere imber.
Fruge noua auidis messis adulta priusquam
Conceptas tenero solidaret lacte medullas.
Adflatum calido sucum contraxit ab euro
Ieiunosque tulit calamos atque irrita uota
Agricole sterilis stipularum silua fefellit.
Hisin fallor ager uictus corruptus iacet.
Subiacuit quam palladium quam ... penates
Sub lare per ... meo seruari igne reposto
Quam priam genitore eductis menia fabris
Extruere quam uirgo suas fundi per athenas
Pallas imbutam ... talis origo fauillae
Urbibus ut memorant primo de fomite sumpta
Sacrasque focos aut frix aut grauis alumnos.
Antiquis elementa labant erroribus ac de
Legitimo discussa modo plerumque ferunt
In casus alios quam lex habet aut ratio anni.
Nec consumit edax segetem rubigo maligna
Aeris exitio nec culpa uerete perenti.
Post zephiros gelidi glacies atque longa minatur
Ambo tumque caput culmi fuligine tinguit
Seminis aut tenere surgentis dum germinat herba
Continuis nimiisque perusta stricta pruinis
(radice) Nec potuit tenuem telluri adfigere fibra
Mox eiecta solo glacialis dente super fit
Nudaque subducto radix auellitur aruo
Ancipites tribuli subeunt et carduus horrens
Hos fert sicca sitis hunc ebrius educat humor
Tempestes effusam nimis et plus agit istos
Terrarum morbos inmundum uulnerat egrum
Non alienum corrupte corpori sucis
Inimicum plerumque cadit nec in ordine recto

Porstat et excessum moderaminis adficere arti
Unum satis est mundique et corporis huius
Quae gerimus natura eadem sustentat utrumque.
Edita de nihilo crescunt nihilumque futura
Aut titubant morbo aut tempore victa senescunt
Nec natura caret vitio cui tamen instat
ô Symache
Semper te depositus varius pro questibus annos
Per quae hos multa ditavit fruge fluentes
Quosdam infelices astris damnavit iniquis
Spe cassa et sterili cura frustratur agrestem
Sed si vestales ulciscitur ista puellas
Pestis ab infido quae gignitur improba mundo
Cur non christicolum tantum populatur agellos
Per quos virginibus veris haec dona negantur.
Verum tristis reditu et ratione colendi
Exercere manus non penitet et lapis illic
Sistetur antiquus quae cingere sueverat terror
[...] vel gallinae pulmone rogare.
Frangitur nullis violatur et omnino extis.
Et quae fumificas arbor vittata lucernas
Servabat cadit ultrici succisa bipenni.
Nec tamen idcirco minor est aut fructus agelli
Aut tempestatis clementia laeta serenae.
Tempestas aut pluviis et cultanovalia venit.
in mediocritate bene.
Sed nec magno opus est frugi viventibus et cum
Maxima proveniunt non amplo in gaudia sensu
Solummodo inque lucrum studio exultamur avaro.
Nam quibus perpetuum spes informat in aevum
Omne bonum tenue est quod praesens ingerit aetas.
O felix nimium sapiens et rusticus idem
Qui terras animumque colens inpendit utrisque
Curas pervigiles quales quos inbuit auctor
Christus ad superos dedit haec praecepta colonis.
Semper cum sulcis committis arva cavete

Dura lapillosa matrix ne decidat illic
Quod terrae primo quamvis fertile germen
Luxuriat suco mox deficiente sub aestu
Sideris igniferi siciens torretur et aret.
Neve in spinosos incurrat semina vepres.
Asperant segetem surgentem vincula texunt.
Ac fragiles calamos nodis rubus artat acutis.
Ne iacta viae spargantur in aggere grana.
Haec avibus quae nuda patent passimque vorantur.
In mundisque iacent et foeda adlubria colunt;
His dictis agricolam confirmat legibus ille
Ius caelestis patris non summa intellegit aure.
Sed simul et cordis segetem disponit et agri
Neminem nocitura per cordia cultu
Quia cum laeta suas ostentant iugera messes,
Extirpari enim nostro de pectore vepres.
Neu vitiosa necet terrae germina flagella.
Ne frugem segetemque arentes spinosa malorum
Inpediat sentix scelerum peccamine crebro.
Glarea nec tenuis vitium siccae harenis.
Marcentem sub corde fidem nec pectoris aestu
Flagret et effetis urat charismata venis.
Denique ne iecoris detrita in parte relinquat
Vilis cura domini spe quam vescimur intus
Deserat et obscenisque avibus permittat edendam
Et picta fides hostis et praeda volucri.
Talis noster sollertia contemplator
Agrorum redigit fructus quibus acrius instat
Nec metuit nec gestu populet acervum
Gurgulio et nigra cavus formica recedat;
Sed et virginibus pulcherrima permaneris.
Et pudor et contectus velamine vultus
Et privatus honos nec nota publica forma
Et parce tenuesque epulae in mensis sobriae

Lexque pudicitiae uitae cum fine peracta.
hinc decios deniste digunt in horrea fructe.
Horrea non et non nostrum quae obnoxia furi.
Nec aeclum fur nullus adit. celestia numquam
Fraudere signantem fraus territa uoluit imis.
Quae nunc uestalis sit uirginitatis honestas
Discutiam. qua lege regat decus omne pudoris.
Ac primum paruae teneris capiuntur in annis.
Ante uoluntatis propriae quam libera secta
Laude pudicitiae feruens et amore deorum
Iusta maritandi condemnet uincula sexus;
Captiuus pudor ingratis addicitur aris.
Nec contempta perit miseris sed adempta uoluptas.
Corporis intacti. mens non intacta tenetur.
Nec requies datur ulla toris quibus innuba caecum
Vulnus et amissas suspirat femina taedas.
Tum quia non totum spes salua interficit ignem.
Nam resides quandoque faces adolere licebit.
Festaque decrepitis obtendere flammea [risil] canis.
Tempore praescripto membra intemerata requirens.
Tandem uirgineam fastidit uesta senectam.
Dum thalamis habilis tumuit uigor irrita nullus
Fecundauit amor materno uiscera partu.
Nubit anus ueterana sacro perfuncta labore.
Desertisque focis quibus est famulata iuuenta.
Transfert emeritas ad fulcra iugalia rugas.
Discitque in gelido noua nupta tepescere lecto;
Interea dum torta uagos ligat infula crines.
Fatalesque adolet prunas innupta sacerdos.
Fertur per medias ut publica pompa plateas.
Pilento residens molli seque ore retecto
Inputat attonitae uirgo spectabilis urbi.
Inde ad consessum caueae pudor almus et expers
Sanguinis it pietas hominum uisura cruentos
Congressus mortesque et uulnera uendita pastu
Spectatura sacris oculis. sedet illa uerendis
Uittarum insignis faleris fruiturque lanistis.
O tenerum mitemque animum. consurgit ad ictus.
Et quotiens uictor ferrum iugulo inserit illa
Delicias ait esse suas pectusque iacentis
Uirgo modesta iubet conuerso pollice rumpi.
Ne lateat pars ulla animae uitalibus imis.
Altius inpresso dum palpitat ense secutor;
Hoc illud meritum est. quod continuare feruntur
Excubias latii pro maiestate palatii.
Quod redimunt uitam populi procerumque salutem.
Perfundunt quia colla comis bene uel bene cingunt
Tempora taeniolis et licia crinibus addunt.
Et quia subter humum lustralibus antra fauillis
Inflammant iugulantque pecudes et murmura miscent.
An quia podii [theatri] meliore in parte sedentes
Spectant aeratam faciem quam crebra tridentis
Inpacto quatiant hastilia saucius et quam
Uulneribus patulis partem perfundat harenae
Cum fugit et quanto uestigia sanguine signet;
Quod genus ut sceleris iam nesciat aurea roma.
Te precor ausonii dux augustissime regni.
Et tam triste sacrum iubeas ut cetera tolli;
Perspice nonne uacat meriti locus iste paterni.
Quem tibi supplendum deus et genitoris amica
Seruauit pietas solus ne praemia tantae
Uirtutis caperet partem tibi nate reseruo.
Dixit et integrum decus intactumque reliquit.
Arripe dilatam tua dux in tempora famam.
Quodque patri superest successor laudis habeto.
Ille urbem uetuit taurorum sanguine tingui.
Tu mortes miserorum hominum prohibeto litari.
Nullus in urbe cadat cuius sit poena uoluptas.

Nec sua virginitas oblectat cedib. ora.
Iam solis contenta feris infamis harena.
Nulla cruentatis homicidia ludat in armis.
Sed devota deo sit tanto principe digna.
Et virtute potens. et criminis inscia roma.
Quę q. ducē bellis sequitur. pietate sequatur.

AURELII. PRUDENTII. CLEMENTIS. V. C. [illegible] C. S. LIBER II. HINC EIUS DE ROMANUS [contra] GENTILES

Romane xpi fortis assertor di. Elinguis oris
organū fautor move. Largire coptū car
men infantissimo. Fac ut tuarū mira laudū cinā.
Nā scis ipse posse mutos eloqui.
Plectrū palati et faucium sevus tibi tortor
revulsit. nec tamen silentium indixit ori quo
fatebaris dm̄. Vox veritatis testis extingui nequit.
Nec si recisis palpitet meatibus.
Sic nr̄a sentis si herens sermo lingue debili balbutit. et mo
dis laborat absonis. Sed si superno rore resper
gas iecur. Et spiritali lacte pectus inriges.
Vox impeditos rauca laxabit sonos.
Evangelista scripsit ipse talia precepta
messiam dedisse aplis. Nolite uba cū sacramentū
meū erit canendum p̄videntes querere.
Ego inparatis que loquantur suggeram.
Sum mutus ipse sed potens facundię mea lingua
xps luculente disseret. Ipse explicabit quos
supremo spū demon tumultus dudum at
moverit. Europe pestis prisca in novissimo.
Sicut napa anguis ictu spiculi ferrū remordet.
idolorū cultor. Qua stando pressis immorat
dentibus. Hastile fixus sed manans p̄funditus.
Necem sentit morsu periculo.
Galerius orbis forte romani statū ductor regebat.

ut refert antiquitas. Inmitis. atrox. asp
implacabilis. Edicta late mundū in omnē miserat.
Xpm negaret quisq. mallet vivere.
Hec ille serpens ore dictarat legio. Quem mortuo
de sepulchris exiens. Clamat qui ante corpus
advenit electo. Me agregare solus par et fili
[illegible] vel possidere corda porro [illegible]
Prefectus istis [illegible] sic cogitans asclepiades.
ire mandat milites ecclesiasq. de sacrariis
Rapere plebē romane pandula vinculis.
Ni disciplina nazarena respuat.
Mox ipse templū cogitans in stupore. fedus sipare
[illegible] studens. Armis profanis p̄parabat impius.
Altaris aram funditus pessum dare.
Foresq. et ipsas in ruina solvere.
Procurrit index his repente cognitis Romanus
acris heros excellentię. Venire vos nisi perduel
les nunc ait. Animos paventū p̄servens hor
tatib. Stetit parato [illegible] turbini.
Conspirat uno foedere [illegible] grex xp̄ianus.
agmen imp̄territū matrib. et parvulorū.
virginium. Fixa est statuta omnibus sententia.
Fidem tueri. et libenter emori.
Refert repulsus miles ad iudicē [illegible]
Bellis [illegible] flagrare cunctis spiritu
caeci audacia. Iugulos retectos obstinato
opponere. Quo gloriosa morte fortis oppetant.
Procepsit [illegible] solusq. [illegible]
carnifex [illegible] plebecula dicere.
[illegible] resistendoq. vincere potest. flexas ul
tro torquet in tergū manus.
Amor coronę pone [illegible] lictoris
artē. sponte nudas offerens costas bisulcis
exsecandas ungulis. In [illegible]